

د افغانستان بانک
آمریت عمومی سیاست پولی

گزارش ماهوار سیاست پولی

نگاهی مختصر بر تحولات شاخص های سیاست پولی و نظارت امور مالی

عقرب 1398

خلاصه گزارش

گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی پیشرفت شاخص های فعلی اقتصاد کلان و آخرین گزارش های ثبات مالی افغانستان را در جریان ماه بطور خلاصه تحلیل، ارزیابی و مورد مطالعه قرار میدهد. این گزارش بر اساس تدوین ارقام مالی و پولی که از آمریت های سیاست پولی، نظارت امور مالی و تادیات د افغانستان بانک جمع آوری گردیده است، تهیه می شود. گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی ارقام اقتصاد کلان از سکتورهای پولی، خارجی، حقیقی و سکتور مالی و نیز ارقام مالی آمریت عمومی نظارت امور مالی را در بر میگیرد که توسط کارمندان این آمریت تدوین و تهیه میگردد.

در ابتدای سال مالی 1398 مقدار پایه پولی 271,804.93 میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاريخ 30 عقرب 1398، هدف تعیین شده برای پایه پولی 320,027.82 میلیون افغانی بوده و مقدار حقیقی پایه پولی 281,630.81 میلیون افغانی ثبت گردیده است. این رقم به مقدار 38,397.0 میلیون افغانی کمتر از سقف تعیین شده در عین روز بوده که در حدود 3.6 درصد رشد مثبت را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

از شروع سال مالی 1398 الی 30 عقرب 1398، د افغانستان بانک حدود 2,181.43 میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلام اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود 169.70 میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار 42.40 فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است.

نرخ تورم شاخص عمومی در ماه سنبله 1398 کاهش نموده است. نرخ تورم براساس معیار محاسبه سالانه در این ماه به 1.85 درصد رسیده است. این رقم در ماه گذشته 2.92 درصد ثبت گردیده است. فشار های ضد تورمی بالای شاخص عمومی در این دوره در هر دو بخش شاخص مواد غذایی و شاخص مواد غیرغذایی وارد گردیده است. که در ذیل، تغییرات در اجزای شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی مورد ارزیابی قرار می گیرد.

در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ حساب خدمات بیلانس تادیات کشور از حالت کسر به حالت مازاد برگشت نموده است. کسر خالص حساب خدمات که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۷۷,۷۴ - ملیون دالر ثبت گردیده بود در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۹۵,۷۲ ملیون دالر مازاد حساب خدمات راپور داده شده است.

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه میزان سال مالی ۱۳۹۸ مبلغ 49.13 میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه سنبله 28.52 میلیارد افغانی بود که 20.61 میلیارد افغانیو یا 72.25٪ افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه میزان سال مالی

۱۳۹۸ به 301.52 میلیارد افغانی رسیده است که از جمله 144.57 میلیارد و 156.95 میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل می دهند

مجموع دارایی های نظام بانکی در مقایسه با سال قبل 6.01 فیصد کاهش داشته و از قرار ماه میزان سال 1398 بالغ بر 290.29 میلیارد افغانی میگردد که در دوره مشابه قبلی (میزان 1397) بالغ بر 308.88 میلیارد افغانی میگردید. مجموع دارایی ها به اندازه 2.67 فیصد در مقایسه ماه قبلی بابت برداشت سپرده ها کاهش نموده است. در حین زمان بررسی جزئیات مجموع دارایی ها نشان میدهد که سپرده های یک شبه ، طلبات بین البانکی بیشتر در حسابات دالری و مجموع قروض خالص از جمله ارقام که کاهش چشمگیر داشته اند، میباشد.

مجموع قروض ناخالص نظام بانکی از قرار میزان 1398 بالغ بر 41.46 میلیارد افغانی میگردد، در مقایسه با دوره مشابه سال قبلی (میزان 1397) که در آن قروض ناخالص نظام بانکی به 43.75 میلیارد افغانی میرسید، به اندازه 5.23 فیصد کاهش را نشان میدهد. کاهش ذکر شده در مجموع قروض ناخالص نظام بانکی طی دوره یاد شده عمدتاً در اثر تصفیه و حذف قروض میباشد. در حالیکه مجموع قروض ناخالص در مقایسه با ماه قبلی (سنبله 1398) به اندازه 2.14 فیصد عمدتاً بابت تصفیه قروض، حذف قروض و استفاده کم از قروض اضافه برداشت کاهش نموده است.

مجموع سپرده ها که منبع اساسی تمویل در بانکها به شمار میرود متشکل از سپرده های مشتریان و بین البانکی میباشد، که در مقایسه با سال قبل (میزان 1397) شاهد 6.98 فیصد کاهش است و از قرار ماه میزان سال 1398، بالغ بر 246.45 میلیارد افغانی میگردد. کاهش متذکره در مجموع سپرده ها ناشی از کاهش در سپرده های جاری مشتریان بوده و در سعر دالر صورت گرفته است. این منبع اساسی تمویل در بانکها از ماه گذشته بدینسو به اندازه 2.94 فیصد در اثر برداشت سپرده ها که در سپرده های جاری مشتریان قابل ملاحظه میباشد، افت کرده است.

فهرست مطالب

1. سکتور پولی..... 1
- 1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی..... 2
- 1.3 لایام اسعار و اوراق بهادار..... 3
- 1.4 نرخ مبادله..... 8
2. سکتور حقیقی..... 11
- تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه ماهانه..... 15
- تورم هسته..... 25
3. سکتور خارجی..... 26
- 3.1 بیلانس حساب جاری..... 26
- 3.1.1 بیلانس حساب اجناس..... 26
- 3.1.2 بیلانس حساب خدمات..... 27
- 3.1.3 حساب عاید اولیه..... 27
- 3.1.4 عاید ثانوی..... 27
- 3.2 حساب سرمائوی بیلانس تادیات..... 27
- 4 سکتور مالی..... 29
5. سویفت..... 33
6. سکتور بانکی..... 33
- 6.1 مجموع دارایی ها..... 37
- 6.1.1 روند مجموع دارایی ها..... 39
- 6.2 مجموع قروض..... 40
- 6.2.1 رشد ماهانه مجموع قروض..... 40
- 6.3 مجموع امانات/ سپرده ها..... 47
- 6.3.1 رشد ماهانه مجموعه سپرده ها..... 48
- 6.4 مجموع سرمایه..... 49
- 6.5 مفاد..... 49
- 6.5.1 به طور ماهانه..... 49
- 6.5.2 مفادآوری نظام بانکی به طور مجموعی (جنوری- اکتوبر 2019 – جدی 1397- میزان 1398):..... 50
- 6.6 سیالیت..... 51
- 6.7 وضعیت باز اسعار خارجی..... 52

1. سکتور پولی

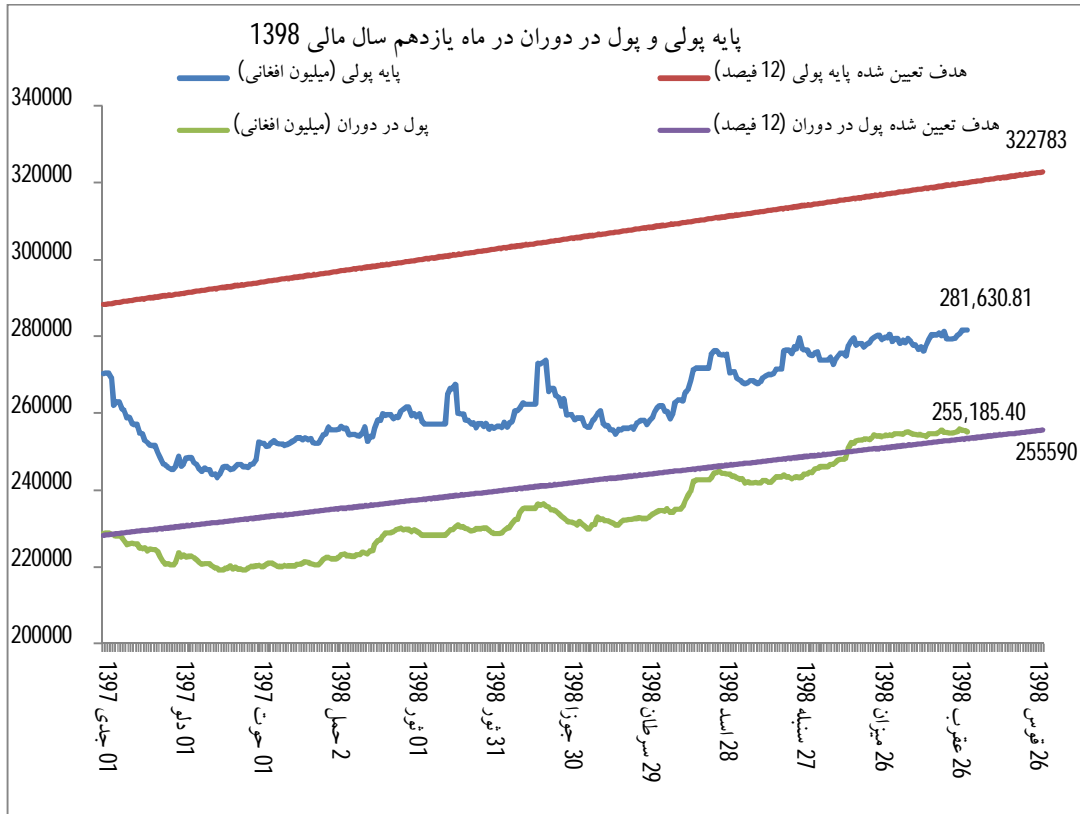
آمریت عمومی سیاست پولی با در نظر داشت شرایط اقتصادی کشور و در چارچوب کانال های اساسی و مؤثر تقاضای پولی، برنامه مالی دولت (عواید و مصارف بودجوی)، چشم انداز رشد اقتصادی و سطح عمومی قیمت ها در کشور، پلان سیاست پولی د افغانستان بانک را طرح می نماید.

به همین اساس، آمریت عمومی سیاست پولی رشد پایه پولی و پول در دوران را منحیث شاخص ها و اهداف مقداری تعیین نموده و در پلان سیاست پولی برای سال مالی 1398 و توافق رسمی با صندوق وجهی بین المللی پول، رشد آنها را 12 درصد در نظر گرفته است.

در ابتدای سال مالی 1398 مقدار پایه پولی 271,804.93 میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاریخ 30 عقرب 1398، هدف تعیین شده برای پایه پولی 320,027.82 میلیون افغانی بوده و مقدار حقیقی پایه پولی 281,630.81 میلیون افغانی ثبت گردیده است. این رقم به مقدار 38,397.0 میلیون افغانی کمتر از سقف تعیین شده در عین روز بوده که در حدود 3.6 درصد رشد مثبت را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک را میتوان کنترول پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی 228,205.59 میلیون افغانی بوده است، به تاریخ 30 عقرب 1398 هدف تعیین شد بالغ به 253,408.50 میلیون افغانی ثبت گردیده، در حالیکه مقدار حقیقی پول در دوران 255,185.40 میلیون افغانی بوده است. از اینرو، تفاوت مقدار واقعی پول در دوران به اندازه 1,776.89 میلیون افغانی زیاد از سقف تعیین شده عین روز بوده و در حدود 12 درصد رشد مثبت را از ابتدای سال مالی نشان میدهد دلیل افزایش حجم پولی در گردش و بالا رفتن از سقف تعیین شده را میتوان نشر بانک نوت های جدید در ماه گذشته و همچنان پرداختهای مصارف دولت به اساس ختم سال مالی یاد آور شد.

چگونگی میزان رشد حقیقی و اهداف تعیین شده پایه پولی و پول در دوران برای سال مالی 1398، در گراف زیر نشان داده شده است.

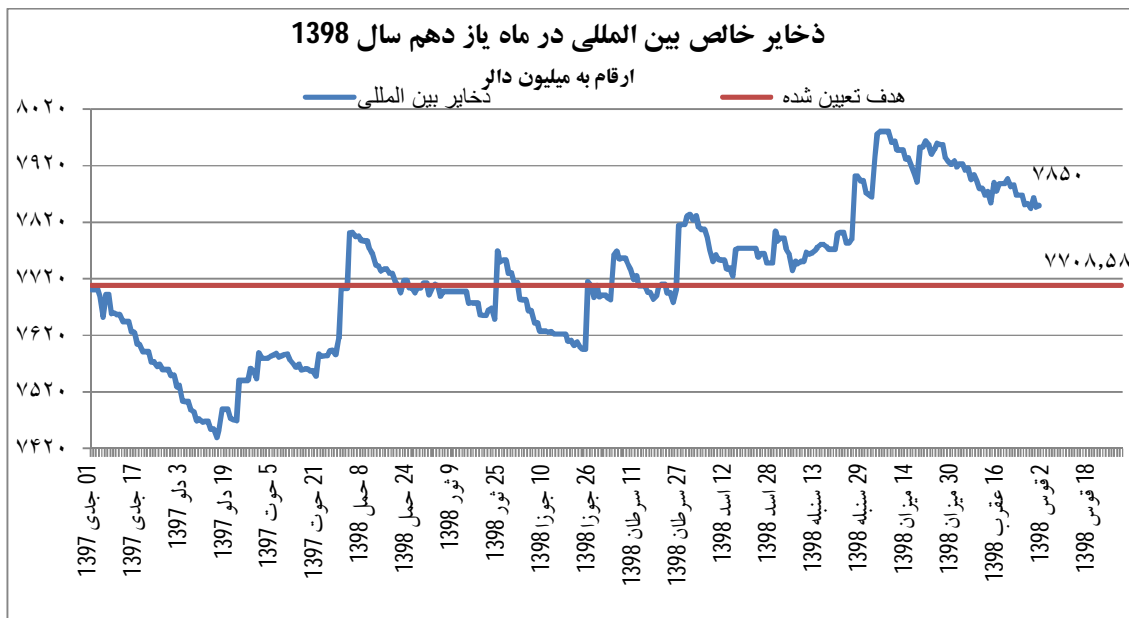
منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی

طی سالیان اخیر، افزایش ذخایر اسعاری د افغانستان بانک که از جمله شاخص های اساسی اقتصاد ملی پنداشته میشود یکی از دستاوردهای بزرگ در نظام مالی کشور محسوب می گردد. بدون شک، میزان این ذخایر و چگونگی افزایش آن تأثیر مستقیم روی تطبیق بهتر سیاستهای پولی و نیز کنترل شاخص هایی چون نرخ مبادله افغانی، تورم پولی، حفظ ثبات و تعادل بیلانس تأدیات دارد.

در آغاز سال مالی 1398، ذخایر خالص بین المللی افغانستان حدود 7,708.58 میلیون دالر بوده، که این رقم در 30 عقرب 1398 به 7,850.0 میلیون دالر رسیده و به مقدار 141.41 میلیون دالر افزایش را نسبت به اول سال مالی نشان میدهد .

گراف ذیل روند رشد مقدار ذخایر بین المللی را طی سالهای مالی نشان میدهد .

منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

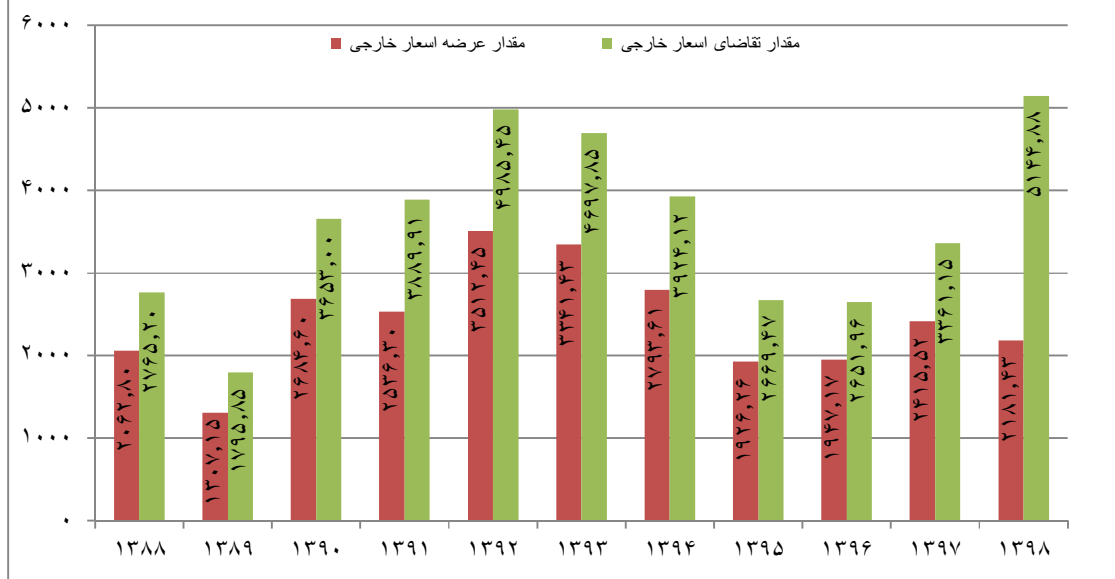
1.3 لیلام اسعار و اوراق بهادار

د افغانستان بانک بمنظور کنترول حجم پول در دوران ، پایه پولی و حفظ نرخ تبادل در اقتصاد از دو وسیله دست داشته خویش استفاده نموده است که پروسه لیلام اسعار هفته سه مرتبه و لیلام اوراق بهادار هفته یک مرتبه صورت میگیرد که جزئیات هر یک ذیلاً توضیح میگردد.

فروش ارز

از شروع سال مالی 1398 الی 30 عقرب 1398، د افغانستان بانک حدود 2,181.43 میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلام اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود 169.70 میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار 42.40 فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است. گراف ذیل مقدار عرضه و تقاضای دالر را در طی 11 سال مالی نشان میدهد.

چارت توضیحی تقاضا و عرضه اسعار از طریق لیلام (میلیون دالر)

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

فروش اوراق سرمایوی (مناقصه تکتانه)

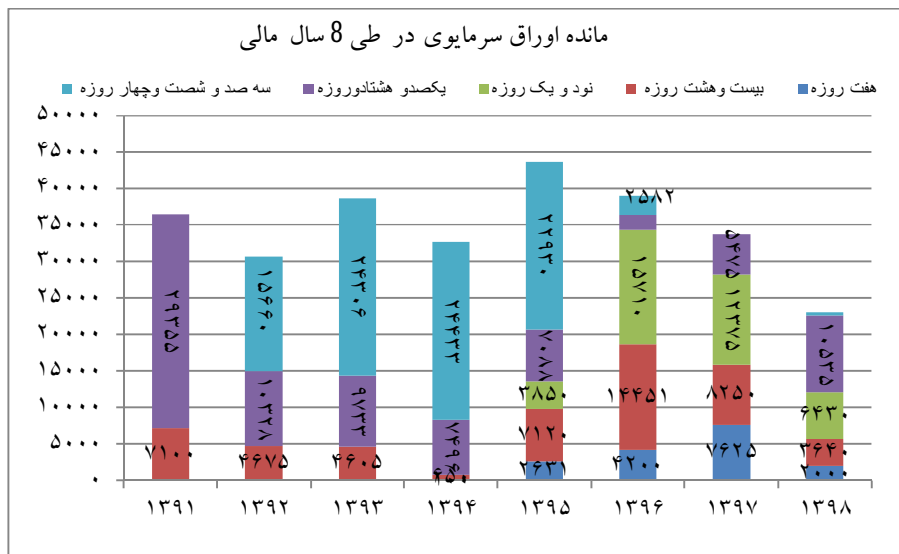
اوراق سرمایوی یکی از ابزار های دیگر سیاست پولی است که جهت مهار مقدار نقدینگی و اجرای سیاست پولی توسط د افغانستان بانک استفاده میشود. از این وسیله بمنظور جذب بیشتر مازاد نقدینگی از سیستم بانکی، ترویج بازار ثانوی اوراق بهادار، جلوگیری از تورم پولی، تنوع ابزار های سیاست پولی و تشویق بانک های تجارتي به جذب بیشتر سپرده های افغانی از مردم می باشد.

با توجه به وضعیت فوق و جهت تشویق سرمایه گذاری در کشور و دسترسی هر چه بیشتر هموطنان به قرضه، حسب هدایت مقام محترم رهبری بانک، عرضه لیلام اوراق بهادار 364 روزه بتدریج کاهش یافته و همزمان با آن نرخ تکتانه نسبت به سال های گذشته نیز کمتر گردیده است تا بانک ها قرضه دهی شانرا با تکتانه پائینتر و شرایط آسانتر ارایه نمایند.

از آغاز سال مالی 1398 الی 30 عقرب، مانده اوراق سرمایوی¹ لیلام شده بالغ بر 23.07 میلیارد افغانی گردیده است. به همین ترتیب، حدود 116.46 میلیون افغانی تکتانه بابت اوراق سرمایوی پرداخت گردیده است.

¹ . Outstanding

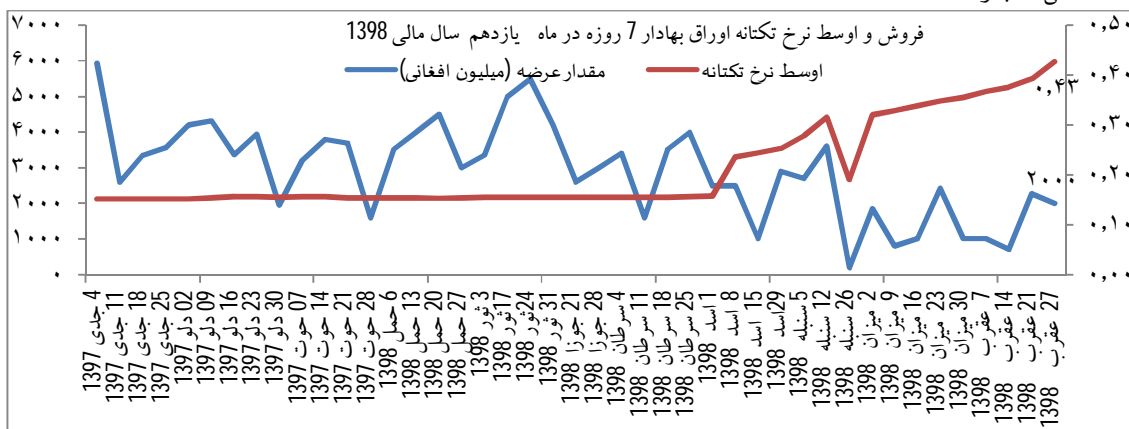

منبع: مدیریت عملیات بازار/آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار هفت روزه

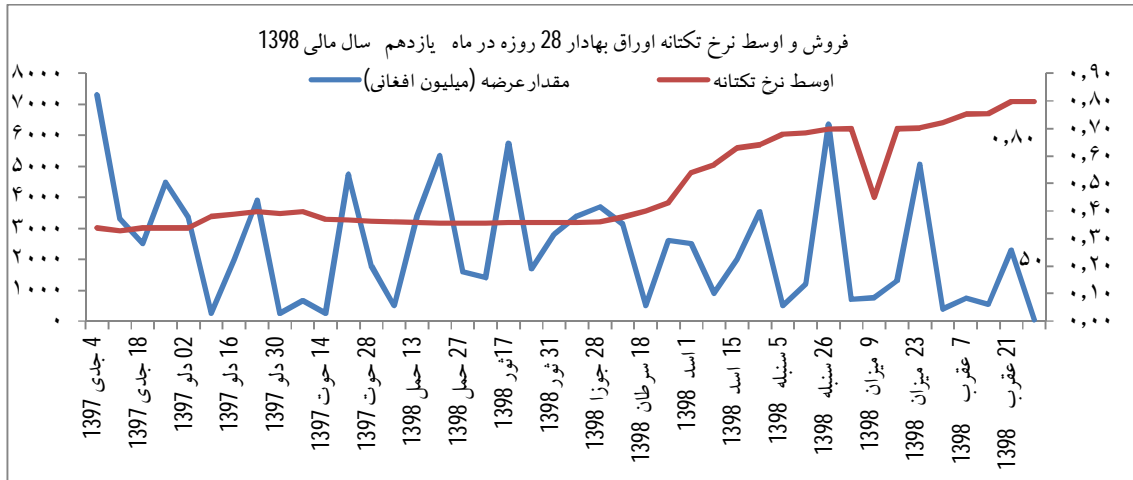
آخرین فروش اوراق بهادار هفت روزه در ماه عقرب 2 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.43 در صد بوده و مقدار مانده این اوراق به 2 میلیارد افغانی بوده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 28 روزه

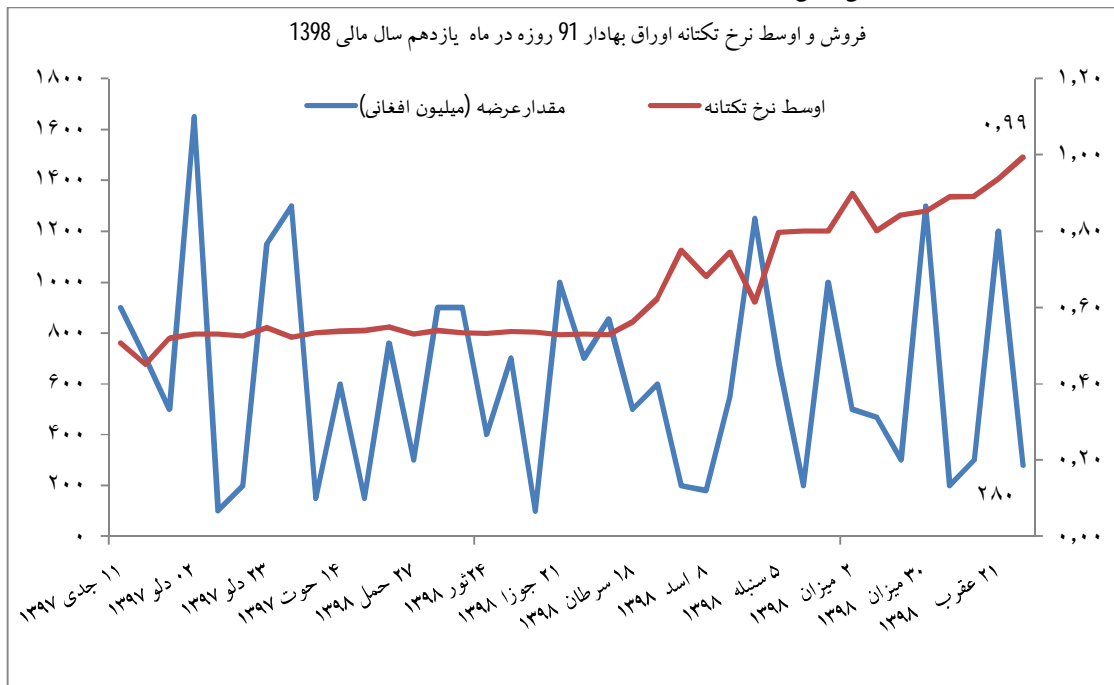
آخرین فروش اوراق بهادار 28 روزه در ماه عقرب بالغ بر 0.05 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.80 در صد گردیده و مقدار مانده آن 3.64 میلیارد افغانی بوده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 91 روزه

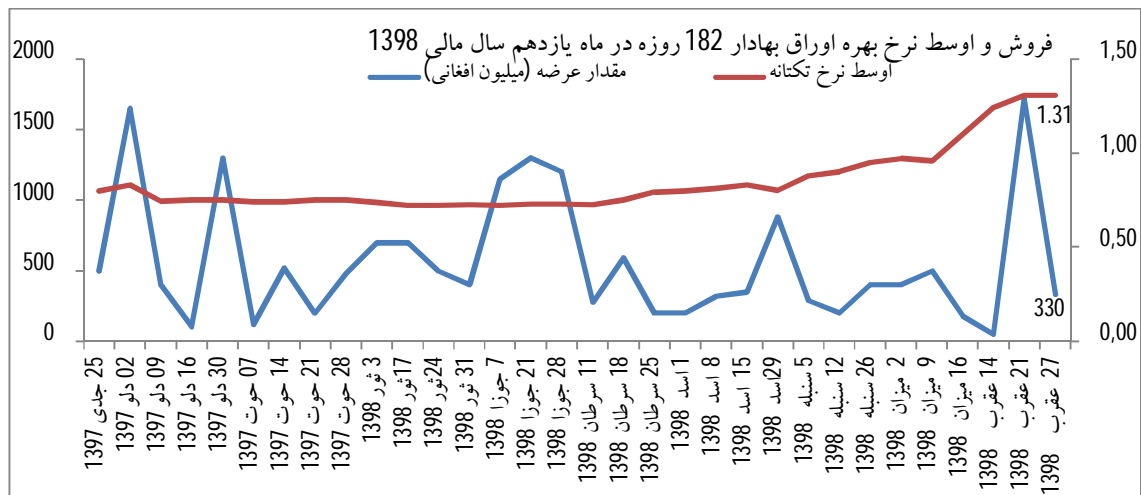
آخرین فروش اوراق بهادار 91 روزه در ماه عقرب 0.28 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.99 در صد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به 6.43 میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار 182 روزه

آخرین فروش اوراق بهادار 182 روزه در ماه عقرب 0.33 میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 1.31 در صد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به 10.53 میلیارد افغانی می رسد.

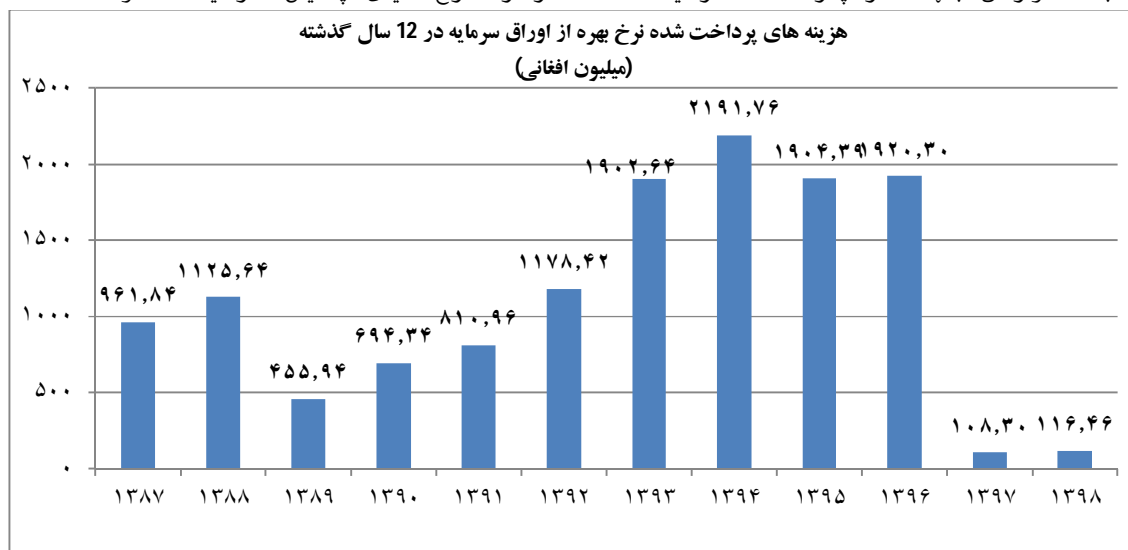

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

قابل یاد آوری است که پروسه لیلام اوراق بهادار 364 در طی دو هفته گذشته شروع شده و شامل راپور ماه آیند خواهد شد.

تکتانه پرداخت شده

در طول 12 سال گذشته د افغانستان بانک مقدار پرداخت تکتانه ای که از بابت اوراق بهادار پرداخت گردید است قرار شرح ذیل چنین ارایه نمود.

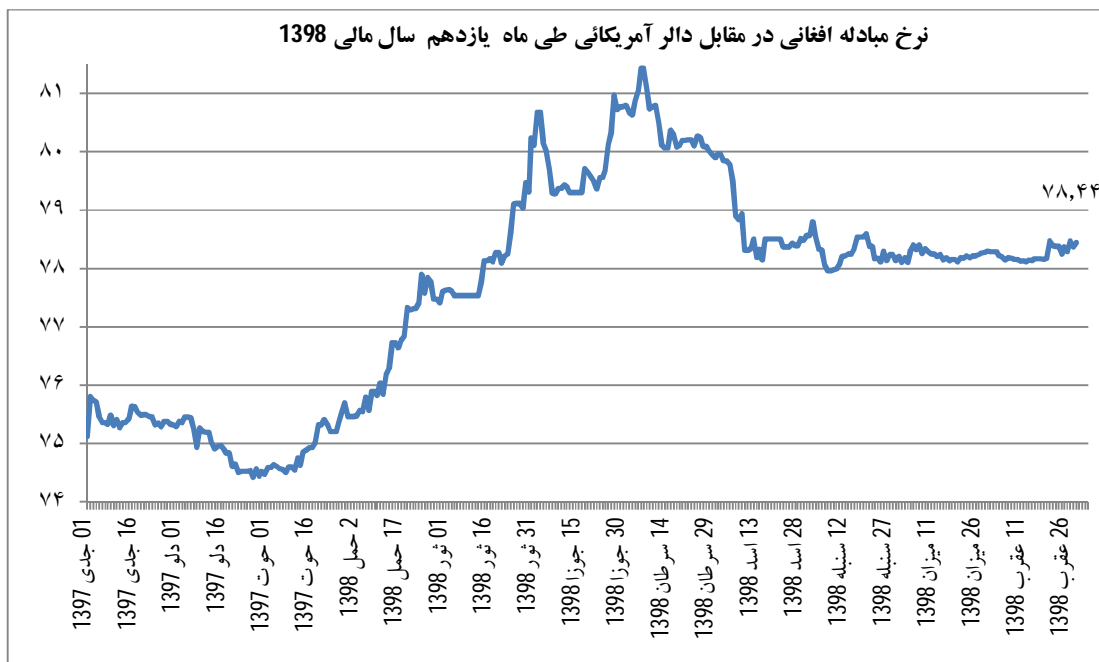

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

1.4 نرخ مبادله

با وجودیکه د افغانستان بانک نرخ مبادله را مورد هدف قرار نمیدهد، نوسانات آنرا با در نظر داشت اهمیت تاثیر آن بالای سایر شاخص های اقتصادی به دقت کامل زیر نظر دارد. در نظام بازار آزاد، نوسانات در نرخ مبادله یک امر طبیعی بوده و عرضه و تقاضا عامل اصلی و تعیین کننده نرخ مبادله در بازار میباشد. طبق آمار موجود، نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی و سایر ارز های عمده بین المللی از ابتدای سال روان مالی تا اکنون شاهد یک سلسله نوسانات بوده است.

از اول سال مالی 1398 الی 30 عقرب 1398 نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی بطور اوسط 78.24 افغانی ثبت گردیده است که در حدود 4.4 درصد کاهش ارزش از ابتدای سال داشته است و همچنان به آخر عقرب سال مالی نرخ تبادل 78.44 افغانی ثبت گردیده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

جدول شاخص های پولی

سال مالی 1398						سال مالی 1397						
عقرب	میزان	سنبله	سرطان	جوزا	حوت	قوس	عقرب	میزان	سنبله	جوزا	حوت	
12						6		4		3	-1	سقف پایه پولی (%)
3.6	3.20	1.19	4.82	-4.5	-5.95	2.00-	7.80	-8.3	-10	-8	-6	رشد حقیقی پایه پولی (%)
281,630.81	280,499.98	275,042.98	258,700.66	259,654.32	255,627.49	309,476.20	250,923.54	253,466.11	293,168.93	253,771.80	260,389.70	رشد حقیقی پایه پولی (میلیون افغانی)
320,027.82	317,177.49	314,327.17	308,436.51	305,491.17	280,267.14	271,804.90	299,420.06	294,890.25	290,360.45	276,318.10	276,318.10	سقف پایه پولی (میلیون افغانی)
255,185.40	254,339.07	244,489.52	233,781.48	231,598.67	222,147.20	256,127.40	227,324.22	229,041.42	225,276.63	226,589.30	215,734.30	رشد حقیقی پول در دوران (میلیون افغانی)
253,408.50	251,151.53	248,894.55	244,230.13	241,897.91	233,785.34	228,205.60	247,804.77	244,055.84	242,631.24	228,685.20	228,685.20	سقف پول در دوران (میلیون افغانی)
7,850.00	7,927.98	7,868.70	7,823.57	7,691.22	7,702.51	7,550.34	7,439.81	7,514.63	7,549.36	7,499.33	7,349.43	رشد حقیقی ذخایر بین المللی (میلیون دلار)

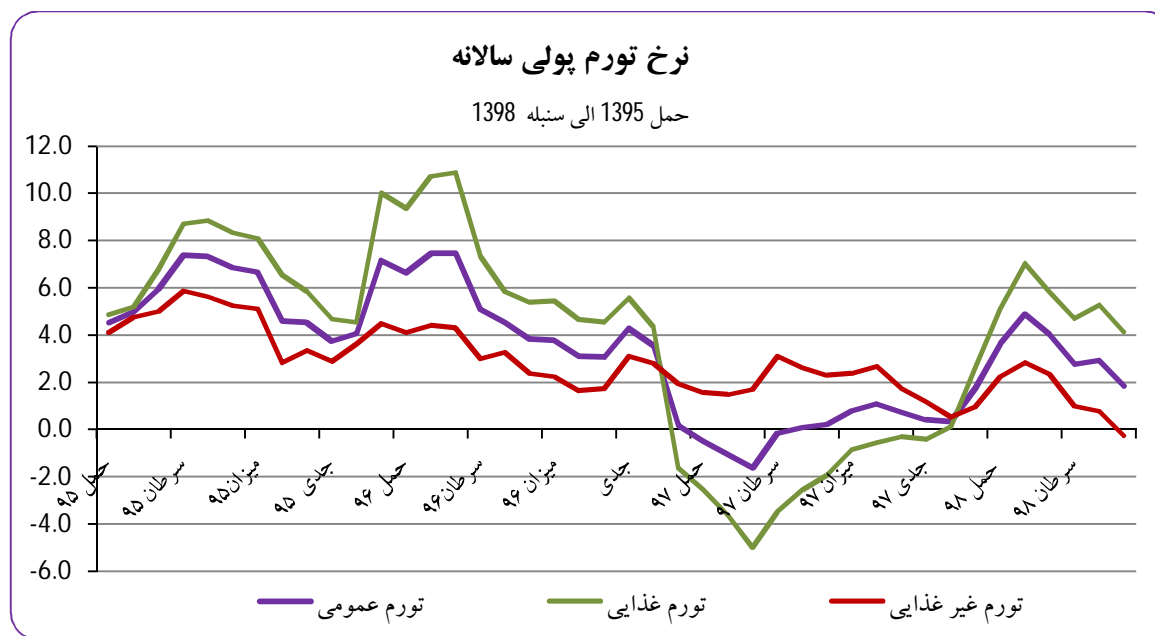
												سقف ذخایر بین المللی (میلیون دالر)
7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,684.13	7,708.59	7,501.16	7,451.98	7,402.80	7,250.34	7,301.44	
				27,020	26,665							مانده اوراق بهادار (میلیون افغانی)
23,075	25,000	23,920	28,665			33,725	32,450	34,820	39,515	37,960	19,443	
												ذخایر الزامی (ذخایر اجباری) میلیون افغانی
5,442.18	5,895.74	2,657.34	5,672.74	10,923.40	5,768.54	4,625.81	5,933.98	5,884.87	6,136.46	6,140.47	6,148.91	

2. سکتور حقیقی

نرخ تورم شاخص عمومی در ماه سنبله 1398 کاهش نموده است. نرخ تورم براساس معیار محاسبه سالانه در این ماه به 1.85 درصد رسیده است. این رقم در ماه گذشته 2.92 درصد مثبت گردیده است. فشار های ضد تورمی بالای شاخص عمومی در این دوره در هر دو بخش شاخص مواد غذایی و شاخص مواد غیرغذایی وارد گردیده است. که در ذیل، تغییرات در اجزای شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی مورد ارزیابی قرار می گیرد.

تغییرات در شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
سنبله	اسد	سنبله	اسد	
-0.66	0.09	1.85	2.92	تورم عمومی
-0.58	0.38	4.13	5.28	مواد غذایی
-0.74	-0.18	-0.27	0.78	مواد غیرغذایی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

کاهش قیمت مواد غذایی در ماه سنبله ناشی از تغییرات نزولی در اجزای فرعی این شاخص از قبیل قیمت نان و غله، میوه خشک، تازه و شکر می باشد. شاخص قیمت نان و غله که 14.6 شاخص عمومی را بخود اختصاص میدهد از 6.05 در صد در ماه اسد به 4.13 در صد در ماه سنبله کاهش نموده است. علت اصلی این کاهش در دوره تحت ارزیابی افزایش 42 درصدی در تولید گندم می باشد. قیمت میوه جات خشک و تازه که 5 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، از 5.23 درصد در ماه اسد به -0.30 درصد در ماه سنبله کاهش را تجربه می نماید. افزایش حاصلات میوه جات در کشور بخصوص در ولایات پکتیکا، کندهار و میدان وردک و افزایش تعرقه های گمرکی پاکستان بالای صادرات کشور عوامل کاهش قیمت میوه جات در ماه سنبله 1398 محسوب گردیده و باعث کاهش قیمت در کشور گردیده است. قیمت شکر که 2.7 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، در ماه سنبله به 10.28 درصد رسیده است، حال آنکه این رقم در ماه گذشته 13.05 درصد ثبت گردیده است. ایجاد فابریکه تولید شیرینی در ولایت جلال آباد و افزایش محصولات نیشکر در پاکستان عوامل عمده در کاهش قیمت شکر و شیرینی می باشند.

بعضی از اجزای دیگر شاخص مواد غذایی از قبیل قیمت روغن، سبزیجات و مصالحه جات در این دوره افزایش نموده است

تغییرات در شاخص مواد غذایی در سطح ملی				
معیار محاسبه سالانه		معیار محاسبه ماهانه		شاخص ها
اسد	سنبله	اسد	سنبله	
5.28	4.13	0.38	-0.58	تورم در بخش غذایی
6.05	4.08	-1.41	-0.21	نان و غله
9.23	8.79	1.93	0.38	گوشت
0.95	0.27	-1.10	0.29	شیر، پنیر و تخم مرغ
-2.70	-0.91	-0.74	1.27	روغن
5.32	-0.30	-0.67	-7.31	میوه خشک و تازه
0.17	1.60	3.44	1.22	سبزی
13.05	10.28	4.24	-1.04	شیرینی
23.03	23.59	2.59	0.47	مصالحه
4.22	4.28	0.44	0.15	نوشابه غیر الکولی

منبع : اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

چنانچه قبلاً تذکر داده شد، تورم در بخش موادغذایی بر اساس معیار محاسبه سالانه در ماه سنبله سال جاری کاهش نموده است. تورم در این بخش از 0.78 درصد در ماه اسد به -0.24- کاهش را نشان میدهد. با توجه به آمار موجود، بیشترین فشارزد تورمی بالای شاخص غیرغذایی از ناحیه شاخص های سرپناه، آب، برق، گاز مایع، ترانسپورت و تعلیم و تربیه وارد گردیده است. شاخص قیمت سرپناه که از بیشترین وزن را در شاخص عمومی داشته و با تغییرات کم بیشترین تأثیرات را بالای شاخص عمومی وارد می نماید، این جز شاخص که 19.1 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، در ماه سنبله به -5.0- درصد رسیده است، درحالیکه این رقم در ماه اسد امسال 3.25- درصد ثبت گردیده است. خراب شدن وضعیت امنیتی در کشور، عدم اطمینان مردم به آینده، تاخیر در نتایج انتخابات ریاست جمهوری و کاهش قیمت تیل در بازار های جهانی عوامل مهم در کاهش قیمت سرپناه در کشور محسوب میگردد.

شاخص قیمت ترانسپورت که دارای 4.3 درصد وزن در شاخص عمومی می باشد، از 2.27- درصد در ماه اسد به درصد 3.86- در ماه سنبله کم تر گردیده است، در این اواخر بهای نفت خام در بازار های جهانی رو به کاهش گذاشت و قیمت نفت در بازار نفتی آسیا بیش از 6 درصد سقوط کرد است، بهای نفت خام در بازار های جهانی رو به کاهش گذاشته و قیمت نفت در بازار نفتی آسیا بیش از 6 درصد سقوط کرد است. دلیل آن سخنان وزیر نفت سعودی بوده که به گفته وی حد اکثر تا دو هفته دیگر، تولید و صادرات نفت آن کشور به سطح قبل از حملات باز خواهد گشت

تغییرات در سایر اجزای غیرغذایی به حدی نیست که بتواند شاخص عمومی را بصورت قابل ملاحظه ای متاثر سازد.

تغییرات در شاخص مواد غیرغذایی در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
سنبله	اسد	سنبله	اسد	
-0.74	-0.18	-0.24	0.78	تورم در بخش غیرغذایی
-0.25	0.33	0.28	1.53	تنباکو
-1.10	1.48	5.36	6.30	پوشاک
-1.48	-0.60	-5.00	-3.25	سرپناه

-0.34	0.01	2.97	3.47	لوازم خانه
-0.57	0.28	5.47	6.02	صحت
-0.43	-1.36	-3.86	-2.27	ترانسپورت
-0.55	-0.87	-6.53	-5.84	ارتباطات
-0.41	1.21	2.98	3.44	اطلاعات و فرهنگ
-0.36	-0.09	1.84	3.07	تعلیم و تربیه
1.34	-3.26	1.36	0.27	رستوران و هتل
2.03	1.21	6.15	4.05	متفرقه

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه ماهانه

معیار محاسبه ماهانه نرخ تورم پولی که تغییرات کوتاه مدت را در سطح عمومی قیمت ها در کشور مورد مطالعه قرار میدهد. بر اساس این معیار نرخ تورم از 0.09 درصد در ماه اسد سال 1398 به -0.66 درصد در دوره تحت بررسی کاهش نموده است. این کاهش از هر دو بخش شاخص مواد غذایی و غیرغذایی سرچشمه گرفته است.

بر اساس معیار محاسبه ماهانه شاخص مواد غذایی که 47.8 درصد شاخص عمومی را از آن خود ساخته در ماه سنبله به -0.58 رسیده است. حال آن که این رقم در ماه گذشته 0.38 درصد محاسبه گردیده است. کاهش در این بخش شاخص ناشی از کم شدن قیمت در اجزای این شاخص از قبیل: گوشت، میوه خشک، تازه و شکر می باشد. قیمت شاخص گوشت از 1.93 درصد در ماه اسد به 0.38 درصد در ماه سنبله کمتر گردیده است، این شاخص که 7.5 درصد شاخص عمومی را به خود اختصاص داده و بیشتر شاخص عمومی را تحت تاثیر قرار میدهد. شاخص قیمت میوه خشک و تازه که دربر گیرنده 5.0 درصد وزن در شاخص عمومی می باشد بر اساس تغییرات ماهانه از -0.67 درصد در ماه اسد به -7.31 درصد در ماه سنبله 1398 کمتر گردیده است. یکی از اجزای مهم دیگر بخش غذایی شکر می باشد. این جز شاخص که 2.7 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، بر اساس معیار محاسبه ماهانه از 4.24 درصد در ماه اسد به -1.04 درصد در ماه سنبله سال جاری کاهش نموده است.

همچنان شاخص مواد غیرغذایی که 52.2 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد در این دوره تأثیرات ضد تورمی را بالای شاخص عمومی وارد نموده است. بر اساس آخرین آمار بدست آمده از اداره ملی احصائیه و معلومات، نرخ تورم بر اساس محاسبه ماهانه در بخش مواد غیرغذایی در ماه سنبله 1397 به 0.74- درصد رسیده است، درحالیکه این رقم در ماه گذشته 0.18- درصد محاسبه گردیده است. افزایش قیمت مواد غیرغذایی در ماه سنبله اساساً ناشی از تغییرات در قیمت پوشاک، معالجه و تداوی، مخابرات و متفرقه می باشد.

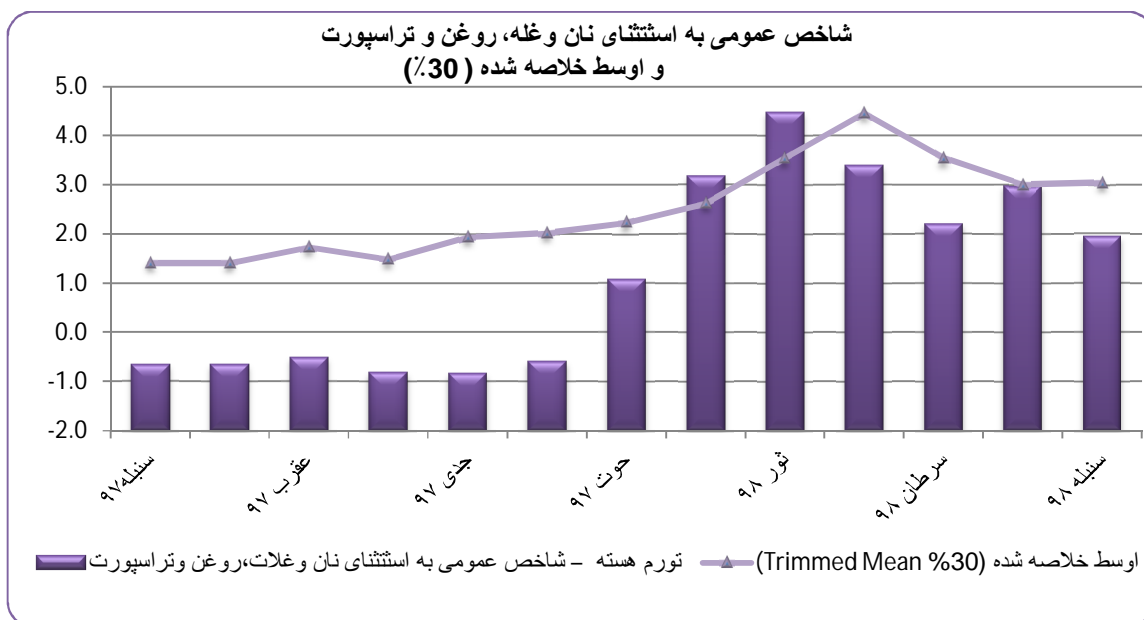
شاخص قیمت پوشاک در ماه سنبله به 1.10- درصد افزایش نموده است. درحالیکه، این رقم در ماه اسد 1.48 درصد ثبت گردیده است. شاخص قیمت تداوی و معالجه از 0.28 درصد در ماه اسد به 0.57- درصد در ماه سنبله کاهش نموده است، همچنان شاخص قیمت اطلاعات و معلومات از 1.21 درصد به 0.41- درصد کاهش را نشان میدهد.

تورم هسته

هدف از محاسبه نرخ تورم بر اساس این معیار بررسی دقیق و مشخص تغییرات در سطح عمومی قیمت ها می باشد. تورم هسته آنعده از اجزای شاخص را که قیمت شان بصورت سرسام آور تغییر نموده اند (و یا هم تغییرات در آن ها بسیار ناچیز می باشد) از شاخص بیرون ساخته و بعداً با استفاده از میتود های موجود تغییرات آنرا ارزیابی می نماید. یکی از معیار های مهم تورم هسته عبارت از اوسط خلاصه شده می باشد که در آن یک فیصدی مشخص از تعداد مجموعی اجزای موجود در شاخص حذف می گردد. در حال حاضر، تورم بر اساس اوسط خلاصه شده در افغانستان بعد از حذف 30 فیصد شاخص عمومی محاسبه می گردد. تورم بر اساس این معیار در ماه سبته در مقایسه با ماه ماقبل آن از 3.04 درصد به 2.53 درصد کمتر گردیده است. معیار دیگر تورم هسته عبارت از "شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت" می باشد، تورم سالانه بر اساس این معیار از 2.98 درصد در ماه اسد به 1.93 درصد در ماه سنبه کاهش نموده است. این معیار بر اساس محاسبه ماهانه از 0.52 درصد به -0.88 درصد کمتر گردیده است. تغییرات توری بر اساس معیار های هسته در جدول و گراف ذیل نشان داده شده است.

تغییرات تورم هسته در سطح ملی		
شاخص ها	اسد	سنبه
	معیار محاسبه سالانه	
تورم اوسط خلاصه (Trimmed Mean) (30%)	3.04	2.53
شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت	2.98	1.93

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

3. سکتور خارجی

3.1 بیلبانس حساب جاری

کسر حساب جاری کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نظر به عین ربع سال قبل کاهش نموده. کسر حساب جاری که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۷۸۴,۵۸ ملیون دالر ثبت گردیده بود، در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۶۰۴,۷۴ ملیون دالر یعنی (۲۲) درصد کاهش نموده است. این کاهش کسر در حساب جاری بیلانس تادیات عمده تآ ناشی از کاهش واردات افزایش دریافت های خدماتی از قبیل (دریافت های خدماتی سفر، ساختمانی، و دریافت های خدماتی دولتی) و به همین ترتیب افزایش در وجوه ارسالی کارگران داخل کشور می باشد.

3.1.1 بیلبانس حساب اجناس

ارزش مجموعی واردات (اجناس) کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نماینگر کاهش ۶,۳ درصدی بوده که از ۱۵۶۵,۲۹ ملیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۱۴۶۶,۳۴ ملیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ رسیده است.

و به همین ترتیب ارزش مجموعی صادرات (اجناس) کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نشان دهنده کاهش ۲,۲ درصدی بوده که از ۱۴۶,۸۱ ملیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۱۴۳,۶۰ ملیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ بالغ گردیده است.

نوت:

محركات اصلی و اساسی کاهش صادرات اجناس در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ عبارتند از صادرات زعفران، صادرات روغن نباتات طبی و صادرات روده حیوانات.

محركات اصلی و اساسی کاهش واردات اجناس در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ عبارتند از کاهش واردات کالاهای صنعتی، کاهش واردات اجناس مصرفی از قبیل (گندم و

ارد گندمی، روغن تباطی، صابون، بوت، تلیوزیون، قرطاسیه باب، بایسکل و واردات برق) میباشد.

3.1.2 بیلانس حساب خدمات

در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ حساب خدمات بیلانس تادیات کشور از حالت کسر به حالت مازاد برگشت نموده است. کسر خالص حساب خدمات که در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۷۷,۷۴ - میلیون دالر ثبت گردیده بود در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۹۵,۷۲ میلیون دالر مازاد حساب خدمات راپور داده شده است.

کسر حساب خدماتی در سال مالی ۱۳۹۸ با استفاده از سه نوع دریافت ها متاثر گردیده است یعنی: دریافت های خدماتی دولتی، دریافت های سفر مخابراتی، و دریافت های ساختمانی.

3.3.1 حساب عاید اولیه

عواید خالص اولیه کشور در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نظر به عین ربع سال گذشته شاهد کاهش ۱۱,۲ درصدی بوده که از ۶۰,۶۰ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۵۳,۸۵ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ کاهش نموده است.

3.1.4 عاید ثانوی

عواید ثانوی در کل (کمک های بلاعوض و انتقالات وجوه کارگران) در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نظر به عین ربع سال قبل کاهش ۱۲,۷ درصدی را نشان داده که از ۶۵۱,۰۳ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۵۶۸,۴۳ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ کاهش نموده است.

• انتقالات جاری (کمک های بلاعوض):

انتقالات جاری خالص به دولت افغانستان کاهش ۲۰ درصدی را نشان داده که از ۵۳۰,۶ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۴۲۶,۷ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ رسیده است.

• وجوه خالص انتقالی افراد خصوصی:

وجوه خالص انتقالی افراد خصوصی بداخل کشور ۱۷,۷ درصدی افزایش نموده، که از ۱۲۰,۴۲ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۱۴۱,۷۰ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ افزایش نموده است.

3.2 حساب سرمائوی بیلانس تادیات

حساب سرمائوی بیلانس تادیات که شامل (انتقالات سرمائوی میباشد)، نشان دهنده افزایش ۳۳ درصدی بوده، که از ۱۷۱,۹۳ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۲۲۸,۵۱ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ رسیده است.

• حساب مالی بیلانس تادیات

حساب مالی (خالص) بیلانس تادیات که شامل سرمایه گذاری مستقیم، سرمایه گذاری غیر مستقیم، دیگر سرمایه گذاری ها و دارائی های ذخیروی می باشد از ۶,۳ - میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۱۴۰,۹۰ میلیون دالر در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ می رسد.

• سرمایه گذاری مستقیم

ارزش خالص سرمایه گذاری مستقیم خارجی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ نشان دهنده کاهش ۸۸ درصدی بوده که از ۴۹,۷۵ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۷ به مبلغ ۶ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ رسیده.

و به همین ترتیب، سرمایه گذاری غیر مستقیم (سرمایه گذاری در اسناد قرضه) از ۱۱,۲۵ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال ۱۳۹۷ به مبلغ ۲۰,۴۵ میلیون دالر امریکایی در ربع دوم سال مالی ۱۳۹۸ افزایش نموده است.

جدول ۱: بیلانس تادیات افغانستان به (ملیون دالر امریکائی):

Items / Years	Q1- 97	Q2- 97	Q3 - 97	Q4 - 97	Q1- 98	Q2- 98	%change
Current Account	-1232.36	-784.58	-686.89	-884.88	-1093.83	-604.74	-22.9%
<i>Credit</i>	942.35	1139.46	1356.95	1244.66	944.47	1162.36	2.0%
<i>Debit</i>	2174.71	1924.04	2043.83	2129.54	2038.30	1767.10	-8.2%
Goods and Services Account	-1756.54	-1496.22	-1295.88	-1462.44	-1452.39	-1227.01	-18.0%
<i>Credit</i>	355.20	378.07	649.44	591.07	536.12	489.63	29.5%
<i>Debit</i>	2111.75	1874.29	1945.32	2053.51	1988.51	1716.64	-8.4%
Goods Account	-1590.89	-1418.48	-1313.65	-1397.62	-1458.59	-1322.73	-6.7%
<i>Credit</i>	172.45	146.81	261.88	294.09	182.57	143.60	-2.2%
<i>Debit</i>	1763.35	1565.29	1575.53	1691.71	1641.16	1466.34	-6.3%
Services Account	-165.65	-77.74	17.77	-64.82	6.19	95.72	-223.1%
<i>Credit</i>	182.75	231.26	387.56	296.98	353.55	346.03	49.6%
<i>Debit</i>	348.40	309.00	369.79	361.81	347.36	250.31	-19.0%
Primary Income Account	29.87	60.60	66.34	55.60	53.97	53.85	-11.2%
<i>Credit</i>	40.31	71.72	116.44	78.32	69.88	64.66	-9.8%
<i>Debit</i>	10.45	11.11	50.11	22.72	15.91	10.81	-2.7%
Secondary Income Account	494.32	651.03	542.65	521.96	304.59	568.43	-12.7%
<i>Credit</i>	546.84	689.67	591.06	575.27	338.47	608.08	-11.8%
<i>Debit</i>	52.52	38.64	48.41	53.31	33.88	39.64	2.6%
Current transfers (Official grants)	408.0	530.6	404.4	365.5	162.8	426.7	-19.6%
<i>Credit</i>	408.0	530.6	404.4	365.5	162.8	426.7	-19.6%
<i>Debit</i>	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0%
Personal transfers	86.36	120.42	138.22	156.44	141.80	141.70	17.7%
<i>Credit</i>	138.88	159.06	186.63	209.75	175.68	181.34	14.0%
<i>Debit</i>	52.52	38.64	48.41	53.31	33.88	39.64	2.6%
Capital account	4.84	171.93	427.13	588.81	39.42	228.51	32.9%
<i>Credit</i>	4.84	171.93	427.13	588.81	39.42	228.51	32.9%
<i>Debit</i>	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Capital transfers	4.84	171.93	427.13	588.81	39.42	228.51	32.9%
<i>Credit</i>	4.84	171.93	427.13	588.81	39.42	228.51	32.9%

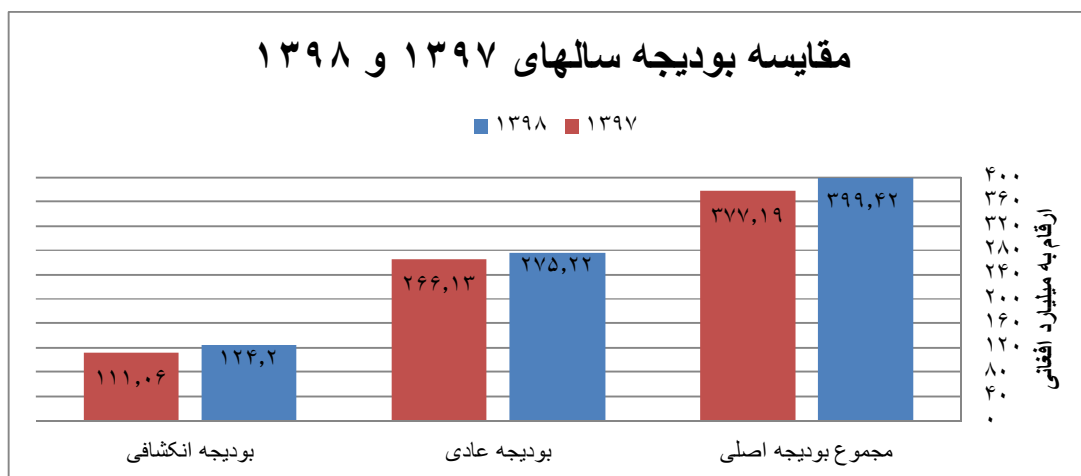

<i>Debit</i>	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Financial account	56.2	-6.3	311.3	196.34	-15.70	140.90	-2322.4%
Direct investment	-43.45	-49.75	6.22	8.07	0.02	-6.05	-87.8%
Net acquisition of financial assets	-3.78	-4.08	31.18	17.21	8.83	5.84	-242.9%
Net incurrence of liabilities	39.67	45.67	24.96	9.14	8.81	11.89	-74.0%
Portfolio investment	44.21	11.25	107.08	1.18	-18.62	20.45	81.8%
Net acquisition of financial assets	44.21	11.25	107.08	1.18	-18.62	20.45	81.8%
<i>Net incurrence of liabilities</i>	<i>0.00</i>	<i>0.00</i>	<i>0.00</i>	<i>0.00</i>	<i>0.00</i>	<i>0.00</i>	
Other investment	32.63	72.01	85.33	114.49	-26.41	97.19	35.0%
<i>Assets</i>	<i>-2.23</i>	<i>49.57</i>	<i>59.54</i>	<i>107.09</i>	<i>-40.94</i>	<i>90.76</i>	<i>83.1%</i>
<i>Liabilities</i>	<i>-34.86</i>	<i>-22.44</i>	<i>-25.79</i>	<i>-7.39</i>	<i>-14.54</i>	<i>-6.43</i>	<i>-71.4%</i>
Reserve Assets	22.79	-39.85	112.68	72.60	29.31	29.31	-173.5%
Net errors and omissions	1283.69	606.31	571.07	492.41	1038.70	517.12	-14.7%

4 سکتور مالی

هدف اصلی سیاست مالی، دستیابی به افزایش مداوم جمع آوری درآمد است تا به تدریج از هزینه های عادی و انکشافی که از خارج تامین میگردد تخصیص بودجه در راستای استراتیژی انکشاف ملی افغانستان فراهم شود. علاوه بر این، اهداف دیگر شامل بهبود مدیریت مصارف دولتی، اصلاح سیاستهای مالی، فورمولبندی سیاست مالی، کارایی و مؤثریت شرکتهای، مالیات و اداره گمرک میباشد. طوریکه میدانیم در اقتصاد های در حال توسعه در سراسر جهان عدم تعادل بودجه (کسربودجه) وجود دارد. در افغانستان مجموع مصارف اصلی بیشتر از عواید داخلی به استثنای کمکهای خارجی است.

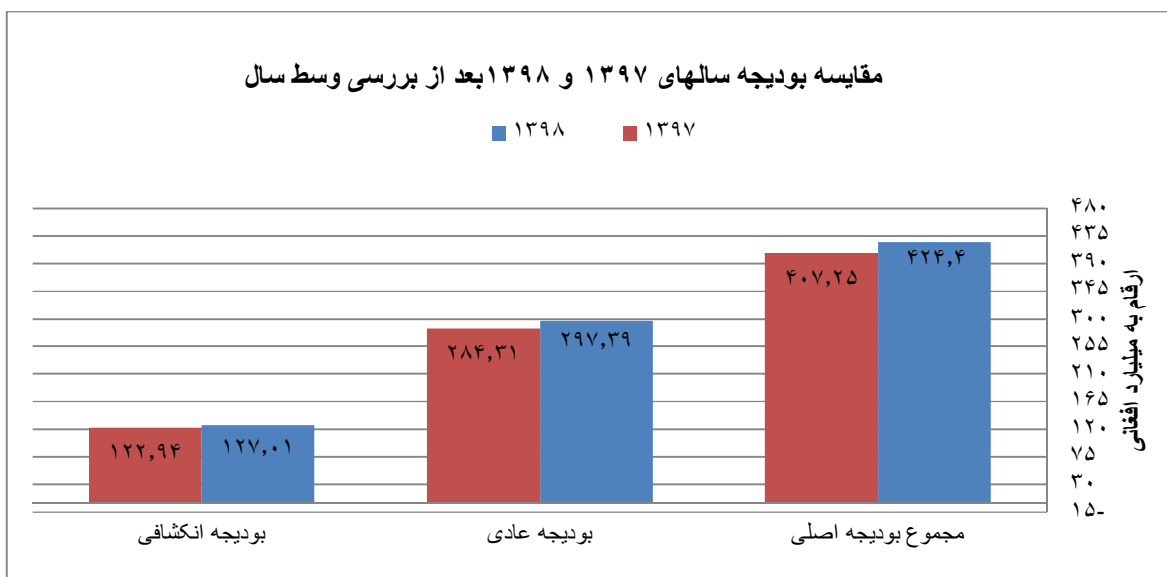
در شروع سال مالی 1398 بودیجه اصلی مبلغ ۳۹۹,۴۲ میلیارد افغانی تصویب شده بود که در مقایسه با سال مالی ۱۳۹۷ که مبلغ ۳۷۷,۱۹ میلیارد افغانی بوده است، ۲۲,۲۳ میلیارد و یا ۵,۸۹٪ افزایش را نشان میدهد. از مجموع بودیجه اصلی سال مالی 1398، بودیجه عادی و بودیجه انکشافی هر یک به ترتیب ۲۷۵,۲۲ میلیارد و ۱۲۴,۲۰ میلیارد افغانی منظور شده است.

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی

قابل یادآوری است که بودیجه ملی در جریان سال مالی همیشه قابل تغییر بوده، که به دلیل کمک های غیر اختیاری از طرف کمک کننده ها و یا هم به دلیل بررسی نیم سال بودیجه توسط وزارت مالیه میباشد.

گراف ذیل نشان دهنده آخرین ارقام برای بودیجه سال مالی روان الی اخیر ماه اسد میباشد. تغییراتی که در ارقام ذیل بوجود آمده است به دلیل کمک های غیر اختیاری کمک کننده ها میباشد، درحالیکه بررسی نیمه سال بودیجه سال مالی 1398 از سوی پارلمان تایید گردیده است که بودجه تخمین شده بعد از بررسی وسط سال به مقدار 424.40 میلیارد رسید.

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی

مجموع بودیجه اصلی الی اخیر میزان سال مالی 1398 به 424.40 میلیارد افغانی رسیده است که از آن جمله بودیجه عادی و بودیجه انکشافی هر یک مبلغ 297.39 میلیارد افغانی و 127.01 میلیارد افغانی را تشکیل میدهد. از شروع سال مالی الی اخیر سنبله بودیجه اصلی به مقدار ۲۵۲,۳۹ میلیارد افغانی افزایش یافته است، همچنان در مقایسه با بودیجه سال مالی 1397 در عین وقت (اخیر اسد) 4.21% و یا 17.14 میلیارد افغانی افزایش را نشان میدهد.

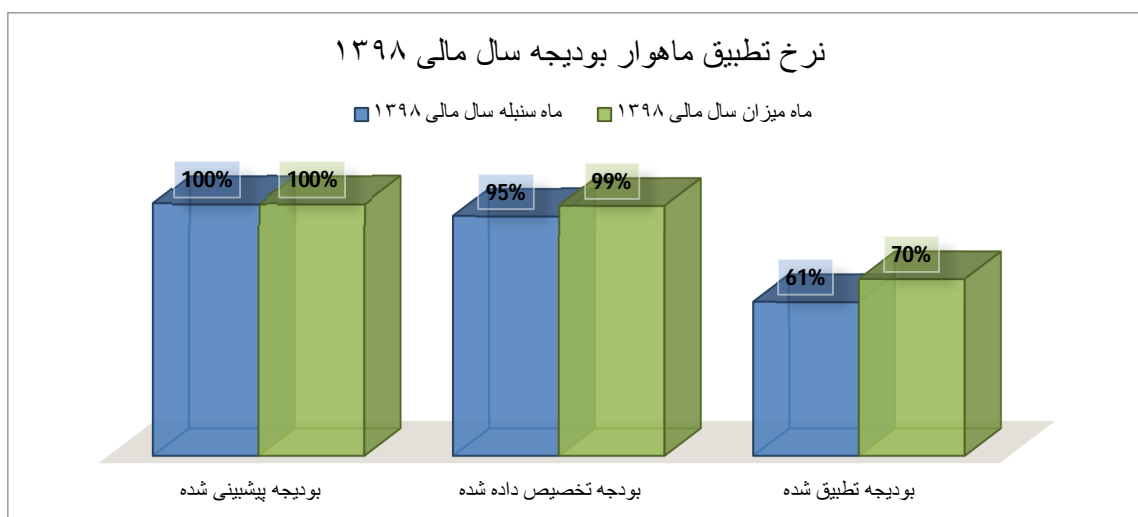
مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه میزان سال مالی ۱۳۹۸ مبلغ 49.13 میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه سنبله 28.52 میلیارد افغانی بوده که 20.61 میلیارد افغانیو یا 72.25% افزایش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه میزان سال مالی ۱۳۹۸ به 301.52 میلیارد افغانی رسیده است که از جمله 144.57 میلیارد و 156.95 میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

در ضمن، عواید داخلی در ماه میزان سال مالی ۱۳۹۸ به 20.00 میلیارد افغانی میرسد، در حالیکه عواید داخلی در ماه سنبله 14.89 میلیارد افغانی بوده است، که 5.11 میلیارد افغانی و یا 34.34% افزایش را نشان میدهد. از طرف دیگر، کمک های خارجی (به

شمول قرضه) در ماه میزان سال مالی به 29.13 میلیارد افغانی 113.64% برابر با 15.49 میلیارد افغانی از 13.49 میلیارد افغانی در ماه سنبله افزایش یافته است. همچنان، مجموع مصارف از شروع سال مالی 1398 الی اخیر ماه سنبله به 301.61 میلیارد افغانی رسیده است، که مصارف عادی و مصارف انکشافی هر یک 213.61 میلیارد و 87.95 میلیارد افغانی را تشکیل میدهند. مصارف عادی در ماه میزان 29.33 میلیارد افغانی میباشد در حالیکه مصارف مذکور در ماه سنبله سال 24.38 میلیارد افغانی بوده است، که نشان دهنده 4.95 میلیارد افغانی 20.29% افزایش میباشد. همچنان مصارف انکشافی در ماه میزان سال مالی ۱۳۹۸ به 10.89 میلیارد افغانی رسیده بود، ولی در ماه سنبله مصارف انکشافی ۷,۸۰ میلیارد افغانی بوده است که نشان دهنده 3.09 میلیارد افغانی و یا 39.56% میزان میباشد.

مشخصات	ماه سنبله سال مالی ۱۳۹۸	ماه میزان سال مالی ۱۳۹۸	از شروع سال مالی ۱۳۹۸ الی ختم ماه میزان	تفاوت (بین ماه میزان و ماه سنبله)	رشد ماهانه (%)
	ارقام به میلیارد افغانی				
مجموع عواید	28.52	49.13	301.52	20.61	72.25
عواید داخلی	14.89	20.00	156.95	5.11	34.34
کمک های خارجی	13.63	29.13	144.57	15.49	113.64
مجموع مصارف	32.19	40.22	301.56	8.03	24.96
مصارف عادی	24.38	29.33	213.61	4.95	20.29
مصارف انکشافی	7.80	10.89	87.95	3.09	39.56

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست پولی
اجرای بودیجه اصلی الی اخیرماه میزان سال مالی ۱۳۹۸ به 70% رسیده است که
تخصیصات صادر شده به 99% میرسد در حالیکه در ماه گذشته اجرای بودجه 61% و
تخصیصات صادر شده برابر با 95% رسیده بود.

5. سوئفت

Report of (Outward) Transactions from 1/8/ 1398 up to 30/8/1398

Categories	Remmitter Parties	Message Type	USD	EUR	AED	AUD	CHF	JPY
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	24,888,621.07	3,357,528.28	16748	696	19875	2,795,988.00
B	Commercial Banks	202	100,407,423.68	1360901				
C	Da Afghanistan Bank	200	306,000,000.00	56,009,813.88				

Report of (Inward) Transactions from 1/8/ 1398 up to 30/8/1398

Categories	Beneficiary Parties	Message Type	USD	EUR	AED			
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	32,369,905.39	716,694.74	3,389,777.00			
B	Commercial Banks	202	23,527,864.82					
C	Da Afghanistan bank	200						

بر علاوه به تعداد 40 معامله تبادلوی FX Deal به ارزش مجموعی (30976700.29) دلار و به تعداد 2 معامله تبادلوی بانک جهانی به ارزش مجموعی 1101361.57 دلار امریکانی نیز اجرا گردیده است

6. سکتور بانکی

قرار آخر میزان 1398 (اکتوبر 2019) شاخص های عمده مالی نظام بانکی در مقایسه با میزان 1397 دارای روند نزولی بوده. مجموع دارایی ها، قروض، سپرده ها و سرمایه مالی طی دوره یاد شده کاهش نموده اند، که بابت تصفیه و حذف قروض، بسته شدن فرع یک بانک خارجی، ، پرداخت سود سهم و کاهش سپرده ها بوجود آمده است. این در حالیست که سیالیت نظام بانکی در سطح مناسب قرار دارد ، مفادآوری افزایش نموده است اما کیفیت قروض همچنان دارای روند نزولی میباشد.

مجموع دارایی های نظام بانکی در مقایسه با سال قبل 6.01 فیصد کاهش داشته و از قرار ماه میزان سال 1398 بالغ بر 290.29 میلیارد افغانی میگردد که در دوره مشابه قبلی (میزان 1397) بالغ بر 308.88 میلیارد افغانی میگردد. مجموع دارایی ها به اندازه 2.67 فیصد در مقایسه ماه قبلی بابت برداشت سپرده ها کاهش نموده است. در حین زمان بررسی جزئیات مجموع دارایی ها نشان میدهد که سپرده های یک شبه ، طلبات بین البانکی بیشتر در حسابات دالری و مجموع قروض خالص از جمله اقلام که کاهش چشمگیر داشته

اند، میباشد.

مجموع قروض ناخالص نظام بانکی از قرارمیزان 1398 بالغ بر 41.46 میلیارد افغانی میگردد، در مقایسه با دوره مشابه سال قبلی (میزان 1397) که در آن قروض ناخالص نظام بانکی به 43.75 میلیارد افغانی میرسید، به اندازه 5.23 فیصد کاهش را نشان میدهد. کاهش ذکر شده در مجموع قروض ناخالص نظام بانکی طی دوره یاد شده عمدتاً در اثر تصفیه و حذف قروض میباشد. در حالیکه مجموع قروض ناخالص در مقایسه با ماه قبلی (سنبله 1398) به اندازه 2.14 فیصد عمدتاً بابت تصفیه قروض، حذف قروض و استفاده کم از قروض اضافه برداشت کاهش نموده است.

مجموع سپرده ها که منبع اساسی تمویل در بانکها به شمار میرود متشکل از سپرده های مشتریان و بین بانکی میباشد، که در مقایسه با سال قبل (میزان 1397) شاهد 6.98 فیصد کاهش است و ازقرارماه میزان سال 1398، بالغ بر 246.45 میلیارد افغانی میگردد. کاهش متذکره در مجموع سپرده ها ناشی از کاهش در سپرده های جاری مشتریان بوده و در سعر دالر صورت گرفته است. این منبع اساسی تمویل در بانکها از ماه گذشته بدینسو به اندازه 2.94 فیصد در اثر برداشت سپرده ها که در سپرده های جاری مشتریان قابل ملاحظه میباشد، افت کرده است.

نظام بانکی دارای سرمایه کافی بوده، از قرارمیزان 1398 بالغ بر 34.80 میلیارد افغانی گردیده به اندازه 11.99 فیصد مجموع دارایی ها را تشکیل میدهد. سرمایه مالی در مقایسه با دوره قبلی (میزان 1397) به اندازه 3.25 فیصد کاهش دارد که عمدتاً در اثر پرداخت سود سهام و بسته شدن فرع یک بانک خارجی صورت گرفته است.

نظام بانکی افغانستان در ده ماه گذشته سال مالی 1398 (جنوری الی اکتوبر 2019)، به مبلغ 1.69 میلیارد افغانی مفاد خالص نموده است که در دوره مشابه قبلی (میزان 1397) به مبلغ 1.40 میلیارد افغانی مفاد خالص نموده بود. در نتیجه افزایش مفاد نسبت برگشت بر دارایی ها در مقایسه با 0.55 فیصد در میزان 1397 به 0.62 فیصد در این دوره (میزان 1398) افزایش یافته است.

سیالیت تمام بانکها در مطابقت با حد اقل تعیین شده بانک مرکزی قرار داشته و از لحاظ وضعیت باز اسعار خارجی، تمام بانکها (به استثنای سه بانک که از حد تعیین شده بانک مرکزی ± 40 برای اسعار خارجی و ± 20 برای اسعار انفرادی خارجی" دالر و یورو طویل المدت تخطی نموده اند) در مطابقت با حدود تعیین شده دافغانستان بانک میباشند.

از قرار ماه میزان 1398 نسبت سرمایه مقرراتی تمام بانکها بالاتر از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی (12 % دارایی های عیار شده به اساس خطر) قرار دارند. نسبت سرمایه مقرراتی نظام بانکی در حدود 25.95 فیصد میباشد، که در مقایسه با ماه میزان سال قبل که به 26.71 فیصد میرسید، به اندازه 0.76 فیصد کاهش داشته است.

مقدمه

نظام بانکی متشکل از 13 بانک دارای جواز می باشد که از آنجمله 3 بانک دولتی، 7 بانک خصوصی متعارف، 1 بانک اسلامی و متباقی² شروع بانک های خارجی اند. ذیلاً تعداد نمایندگی ها و سایر تسهیلات بانکی موجود در کشور ارائه میگردد.

تعداد	تسهیلات
205	نماینده گی با خدمات کامل
205	نماینده گی با خدمات محدود
359	ماشین های خودکار صرافى (نوع 22)
96	* ³ سایر تسهیلات (نوع 252421)
105	محلات فروش (نوع 23) **
970	مجموعه

جدول 1

² به اساس تصویب شماره 53 مورخ 1397/12/18 شورای محترم عالی دافغانستان بانک جواز فعالیت فرع حیب بانک لمیتد فسخ شده است.

* **سهولت نوع 21:** واحد ایکه صلاحیت طی مراحل ابتدائ قرضه را داشته، اما صلاحیت پرداخت قرضه را ندارد.

سهولت نوع 24: واحد ایکه فقط صلاحیت تادیه پول نقد را داشته مانند پرداخت معاشات کارمندان دولتی و غیر دولتی، و یا سایر تادیات نقدی برای مشتریان بانک.

سهولت نوع 25: واحد ایکه صرف صلاحیت در یافت پولی نقد را از عامه بشکل امانات در حسابات مختلف اشخاص حکمی و حقیقی (معمولاً سفارت خانه ها، هتل ها وغیره) و صدور رسید جهت در یافت پول نقد.

** **سهولت نوع 23:** شبکهای خدماتی در فروشگاهها (تنها مصارف را وضع نموده اما صلاحیت پس انداز را ندارد).

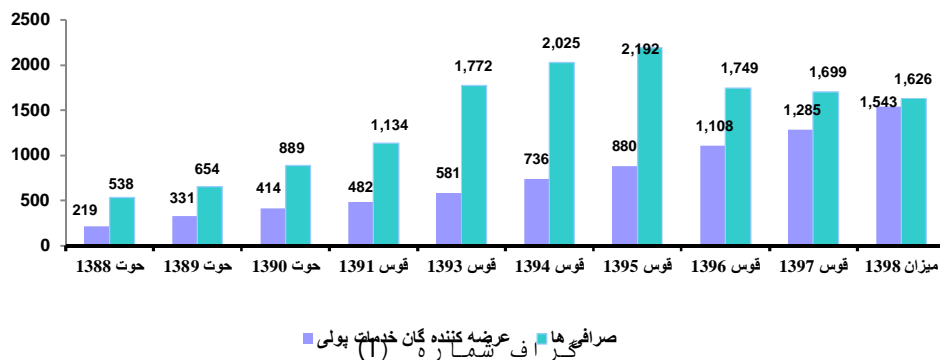
تعداد	کارت ها
658,169	کارت بدهی (دبت کارت)
1,306	کارت اعتبار (کریدت کارت)
248,767	کارت ای تی ایم (ATM)
14,691	ویب سرفر کارت
14,927	کارت پیش پرداخت
8,890	ماستر کارت
946,650	مجموعه

جدول 2

تسهیلات نمایندگی در 33 ولایت کشور بشمول شهر کابل قابل دسترس بوده، در حالیکه خدمات ATM در 28 ولایت، دبت کارت در 31 ولایت کشور و کریدت کارت در 6 ولایت کشور قابل دسترس می‌باشد.

ضمناً، تا کنون بطور مجموعی بتعداد 1، 543 عرضه کنندگان خدمات پولی مجوز و بتعداد 1626 صرافان مجوز در کشور فعالیت مینمایند. از 1543 عرضه کنندگان خدمات پولی مجوز، 276 عرضه کننده خدمات پولی در کابل، 987 عرضه کننده خدمات پولی در سایر ولایات مصروف فعالیت می‌باشند. برعلاوه، به تعداد 280 نمایندگی های دفتر مرکزی عرضه کنندگان خدمات پولی در شهر کابل و سایر ولایات مصروف فعالیت اند. از 1626 صرافی های مجوز، 342 صرافی در کابل، 1278 در سایر ولایات و به تعداد 6 نمایندگی دفتر مرکزی در سایر ولایات کشور فعالیت می نمایند. جهت مشاهده روند عرضه کنندگان خدمات پولی

و صرافان به گراف شماره (1) مراجعه گردد
 عرضه کننده گان خدمات پولی و صرافی ها

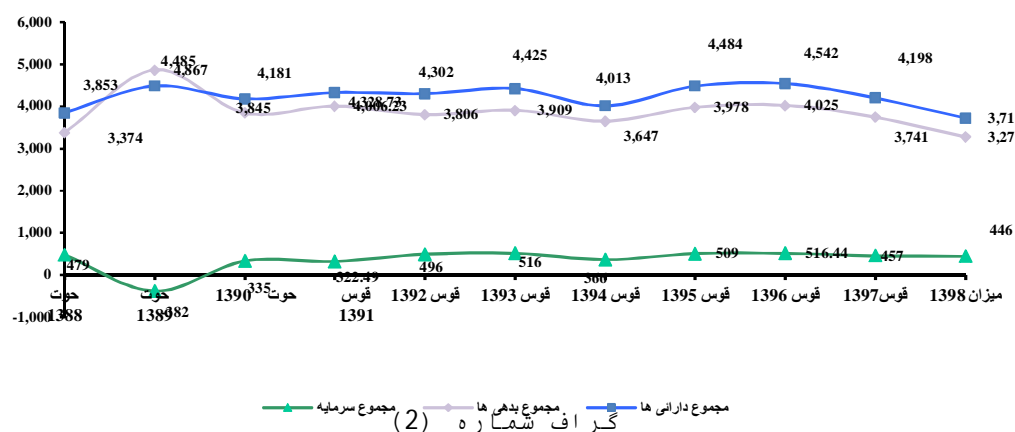

6.1 مجموع دارایی ها

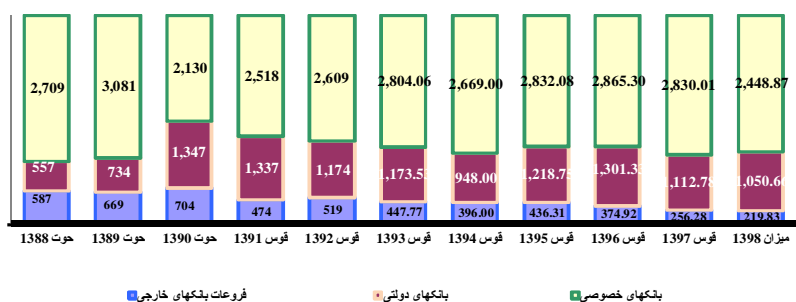
مجموع دارایی های نظام بانکی از قرار میزان 1398 بالغ بر 290.29 میلیارد افغانی (3.71 میلیون دالر) میگردد که در مقایسه با 2.59 فیصد رشد دوره قبلی (میزان 1397)، به اندازه 6.01 فیصد در این دوره کاهش کرده است. کاهش فوق الذکر در مجموع دارایی های نظام بانکی عمدتاً بلاثر برداشت سپرده ها که در سپرده های جاری مشتریان قابل ملاحظه بوده و در سعر دالر صورت گرفته است، بسته شدن فرع یک بانک خارجی و پرداخت سود سهم میباشد. با مرور جزئیات مجموع دارایی ها بنظر می رسد که کاهش در اقلام چون پول نقد در خزانه، سپرده های یک شبه، طلبات بین البانکی (حسابات دالری) و قروض خالص (دالری) قابل ملاحظه میباشد.

با توجه به افزایش مجموع دارایی ها در سطح گروه های بانکهای خصوصی، بانکهای دولتی و فروع بانکهای خارجی در مقایسه با دوره قبلی (میزان 1397) به ترتیب شاهد 4.05 فیصد، 8.01 فیصد و 16.37 فیصد کاهش میباشند از قرار فیصدی مجموع دارایی های نظام بانکی، بانک های خصوصی با سهم 65.84 فیصد در رده اول، بانک های دولتی با 28.24 فیصد سهم در رده دوم و متعاقباً فروع بانکهای خارجی با 5.91 فیصد سهم در رده اخیر قرار دارد. گراف شماره (2) روند رشد مجموع دارایی های نظام بانکی از سال 1388 هجری شمسی الی میزان سال 1398 ترسیم گردیده است، جهت معلومات بیشتر میتوان به گراف ذیل مراجعه نمود.

روند مجموع دارایی ها، بدهی ها و سرمایه نظام بانکی (به میلیون دالر)

سهم گروه های بانکی در مجموع دارایی های سیستم بانکی طی چند سال (ارقام به میلیون دلار)

گراف شماره (3)

در جدول ذیل دارایی های تمام بانکهای تجاری و فروع بانکهای خارجی از قرار فیصدی مجموع دارای های نظام بانکی ارائه گردیده است:

دارائی های نظام بانکی به ترتیب نزولی از قرار ماه میزان 1398 (اکتوبر 2019)			
شماره	بانکها	دارای ها (میلیون افغانی)	فیصدی از قرار مجموع دارای های نظام بانکی
1	بانک بین المللی افغانستان	65,599.69	22.60
2	بانک ملی افغان	40,044.32	13.79
3	عزیزی بانک	38,430.76	13.24
4	پشتنی بانک	22,518.69	7.76
5	نوی کابل بانک	19,441.26	6.70
6	افغان یونایتد بانک	19,408.56	6.69
7	میوند بانک	18,707.36	6.44
8	بانک اسلامی افغانستان	16,287.86	5.61
9	بانک الفلاح لمیتد	12,375.19	4.26

3.82	11,086.60	آرین بانک	10
3.76	10,925.13	غضنفر بانک	11
3.68	10,688.28	فرست مایکروفایننس بانک	12
1.65	4,782.64	نشئل بانک آف پاکستان	13
100.00	290,296.34		مجموع ۵

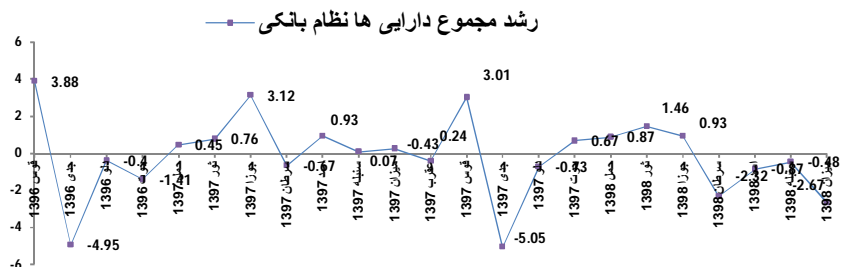
جدول 3

6.1.1 روند مجموع دارایی ها

مجموع دارایی های نظام بانکی در جریان سال مالی 1397 بیشتر دارای روند صعودی بوده که در ماه جوزا و قوس 1397 دارای بیشترین رشد میباشد، که در اثرافزایش طلبات بین البانکی بخصوص در حسابات دالر میباشد. این در حالیست که در جدی 1396 به پایین ترین نقطه کاهش رسیده است که بابت کاهش در پول نقد در خزانه و طلبات بالای دافغانستان بانک که در سپرده های یک شبه و اوراق سرمایوی دافغانستان بانک قابل ملاحظه بوده صورت گرفته است.

مجموع دارایی های نظام بانکی در مقایسه با ماه گذشته (سنبله 1398) به اندازه 2.67 فیصد بابت برداشت سپرده ها افت کرده است. در حین زمان بررسی جزیات مجموع دارایی ها نشان میدهد ارقام که در آن کاهش به وجود آمده است شامل سپرده های یک شبه، طلبات بین البانکی (حسابات دالری) و قروض خالص میباشد.

برای وضاحت بیشتر موضوع در گراف شماره (4) تفصیل رشد دارایی های نظام بانکی ارائه گردیده است.

6.2 مجموع قروض

مجموع قروض ناخالص نظام بانکی از قرار ماه میزان 1398 (اکتوبر 2019) بالغ بر 41.46 میلیارد افغانی (531.23 میلیون دالر) می‌گردد که 14.28 فیصد مجموع دارایی های نظام بانکی را تشکیل می‌دهد، و در مقایسه با دوره قبلی (میزان 1397) که بالغ بر 43.75 میلیارد افغانی می‌گردد، 14.17 فیصد مجموع دارایی ها را تشکیل می‌داد و به اندازه 8.14 فیصد افزایش داشت، در دوره فعلی (میزان 1398)، به اندازه 5.23 فیصد کاهش را نشان می‌دهد. کاهش متذکره در مجموع قروض ناخالص نظام بانکی طی دوره یاد شده عمدتاً در اثر تصفیه و حذف قروض صورت گرفته است.

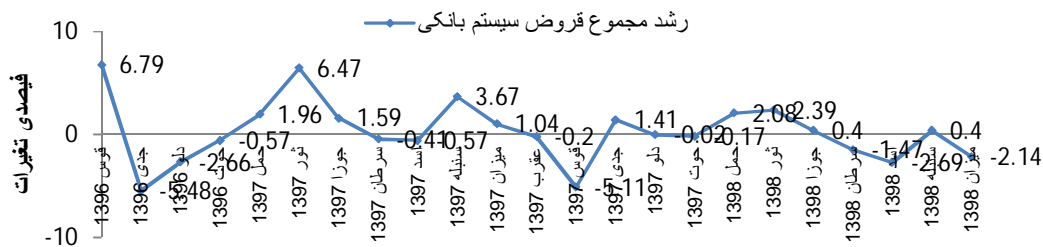
از مجموع قروض ناخالص نظام بانکی، قروض افغانی نظام بانکی بالغ بر 20.51 میلیارد افغانی (263 میلیون دالر) می باشد که 49.48 فیصد مجموع قروض ناخالص و به اندازه 5.98 فیصد مجموع دارایی های نظام بانکی را تشکیل می دهد که این رقم نظر به دوره قبلی (میزان 1397) به اندازه 11.11 فیصد افزایش نموده است، افزایش متذکره عمدتاً بابت اعطای قروض جدید و استفاده مزید از قروض اضافه برداشت میباشد. قروض دالری نظام بانکی بالغ بر 20.87 میلیارد افغانی (267 میلیون دالر) می گردد که 50.35 فیصد مجموع قروض و 7.19 فیصد مجموع دارایی ها را تشکیل داده و به اندازه 16.99 فیصد در اثر حذف و تصفیه قروض نظر به میزان سال 1397 کاهش کرده است.

باید خاطر نشان ساخت که بانکهای خصوصی در پروسه قرضه دهی با سهم 87.20 فیصد مجموع قروض پیشتاز بوده، بانکهای دولتی با 12.03 فیصد در مقام بعدی و در اخیر فروع بانکهای خارجی با 0.84 فیصد سهم در رده پائینی قرار دارد.

6.2.1 رشد ماهانه مجموع قروض

مجموع قروض ناخالص نظام بانکی در جریان سال مالی 1397 بیشتر دارای روند نزولی میباشد. که در ماه جدی 1396 و قوس 1397 قابل ملاحظه بوده. کاهش متذکر در ماه های یاد شده از درک حذف و تصفیه قروض صورت گرفته است.

مجموع قروض ناخالص در مقایسه با ماه قبلی ان (سنبله 1398) به اندازه 2.14 فیصد عمدتاً بابت تصفیه قروض، حذف قروض و استفاده کم از قروض اضافه برداشت کاهش نموده است. جهت معلومات بیشتر روند قروض به گراف شماره (5) مراجعه گردد.

گراف شماره (5)

صنف بندی مجموعه قروض نظام بانکی (ارقام به میلیون افغانی)

اقلام	میزان 1398 (اکتوبر 2019)	سنبه 1398 (سپتمبر 2019)	فیصدی % از مجموع قروض ناخالص	% رشد
قروض الحصول ⁴ صعب	5,864	5,573	14.14	5.22
قروض معکوسا صنف بندی شده ⁵	7,510	8,186	18.11	-8.25
قروض در کتگوری تحت نظر ⁶	5,465	5,395	13.18	1.29
قروض حذف شده ⁷	74.94	9.54	0.18	685.53

جدول 4

کیفیت قروض نظام بانکی در اخیر ماه میزان 1398 همچنان نگران کننده است، و قروض صعب الحصول 14.14 فیصد مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی را احتوا نموده است، که در مقایسه با ماه قبلی ان از لحاظ مبلغ و فیصدی مجموع قروض افزایش کرده است. افزایش ذکر شده در اثر بدتر شدن وضعیت قروض که به دو بانک مربوط میشود، صورت گرفته است. این در حالیست که قروض صعب

قروض صعب الحصول قروض صعب الحصول و پیش پرداخت های که مبلغ اصلی/یا تکتانه آن برای مدت 121-480 روز و بیشتر از ان وصول نشده و باقی بماند(مشکوک و خساره)⁴

قروض معکوساً صنف بندی شده دارایی های که مبلغ اصلی دارایی و/یا تکتانه آن برای 120-61 روز وصول نشده و باقی مانده باشد(تحت المعیار)، قروض⁵ صعب الحصول و پیش پرداخت های که مبلغ اصلی/یا تکتانه آن برای مدت 121-480 روز وصول نشده و باقی بماند (مشکوک)

قروض در کتگوری تحت نظر دارایی های که مبلغ اصلی دارایی و/یا تکتانه آن برای 31الی 60 روز وصول نشده و باقی مانده باشد (تحت نظر)

قروض حذف شده قروض صعب الحصول و پیش پرداخت های که اصل مبلغ و/یا تکتانه آنها برای مدت 481 روز یا بیشتر از آن پرداخت نشده باقی بمانند. این کتگوری قروض باید در بیلاتنس شیت بانک برای مدت 12 ماه بمنظور حصول دوباره و صد درصد (100%) تامین جبران خساره نگهداری شده و بعد از سپری شدن 12 ماه از بیلاتنسیت بانک به صورت انی حذف میگردد.

الحصول 19.10 فیصد سرمایہ مقرراتی سکتور بانکی را تشکیل میدهد. از جمله 14.14 فیصد قروض صعب الحصول 11.20 فیصد (79.20 فیصد مجموع قروض صعب الحصول و 15.13 فیصد مجموع سرمایہ مقرراتی سکتور بانکی) آن مربوط به سه بانک خصوصی میباشد. ضمناً، این بانکها در مجموع 56.20 فیصد مجموع قروض ناخالص و 27.00 فیصد سرمایہ مقرراتی نظام بانکی را احتواء مینماید. در ضمن نسبت قروض صعب الحصول خالص نظام بانکی 5.52 فیصد میباشد.

از مجموع 5.86 میلیارد افغانی قروض صعب الحصول به مبلغ 5.50 میلیارد آن مربوط بانکهای خصوصی میباشد، که 13.28 فیصد مجموع قروض ناخالص نظام بانکی (93.88 فیصد مجموع قروض صعب الحصول نظام بانکی) را تشکیل میدهد و به مبلغ 359 میلیون افغانی آن مربوط یک بانک دولتی که 0.87 فیصد مجموع قروض ناخالص نظام بانکی (6.12 فیصد مجموع قروض صعب الحصول نظام بانکی) را احتوا نموده است.

قروض متوسط، کوچک و قروض نظام بانکی (ارقام به میلیون افغانی)

اقلام	سنبله 1398	جوزا 1398	فیصدی% از مجموع قروض ناخالص
قروض متوسط	1,191	1,182	2.71
قروض کوچک	956	1,062	2.17
قروض خرد (Micro)	4,520	4,855	10.27

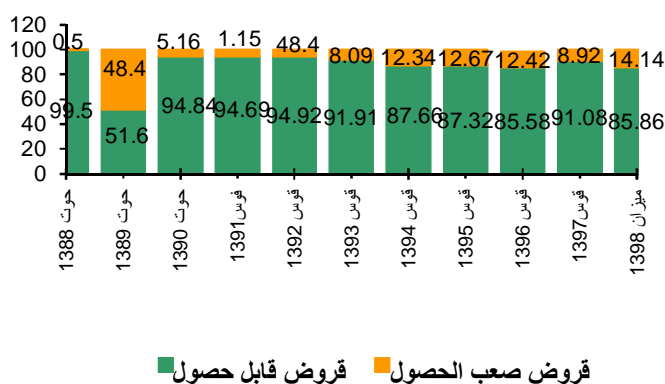
جدول 5

در جدول ذیل تفکیک قروض ناخالص نظام بانکی از قرار ماه میزان 1398 ارائه گردیده است.

بانک	قروض ناخالص (ارقام به میلیون افغانی)
بانکهای دولتی	4,988.53
بانکهای خصوصی	36,126.27
فروع بانکهای خارجی	348.08
مجموعه	41,462.88

جدول 6

نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع قروض ناخالص

گراف شماره (6)

به اساس ارقام ماه میزان 1398 توزیع قروض در ولایات وبه اساس ارقام ماه سنبله 1398 در سکتورهای مختلف در جدول ذیل ارائه گردیده است. در توزیع جغرافیائی و نهادی قروض نظام بانکی تنوع صورت نه گرفته است، ولی توقع میرود که باگذشت زمان توزیع قروض متنوع گردد.

توزیع قروض در ولایات (از لحاظ جغرافیائی) در جدول ذیل ارائه گردیده است:

شماره	ولایات	مبلغ قرضه (به میلیون افغانی)	از قرار فیصدی مجموع قروض
1	کابل	29,499.88	71.15
2	بلخ	3,783.89	9.13
3	هرات	3,483.97	8.40
4	بادغیس	1,305.11	3.15
5	کندهار	921.17	2.22
6	بدخشان	466.07	1.12
7	بغلان	389.55	0.94
8	فاریاب	262.32	0.63
9	بامیان	256.67	0.62
10	جوزجان	239.02	0.58
11	پروان	172.37	0.42
12	سرپل	168.32	0.41
13	ننګرهار	161.32	0.39
14	سمنګان	137.97	0.33
15	تخار	130.67	0.31
16	کنډز	76.57	0.18
17	سایر	8.01	0.02
	مجموعه	41,462.88	100.00

جدول 7

توزیع سکتوری قروض در جدول ذیل از قرار ماه سنبله سال 1398 به تفصیل ارائه میگردد:

سکتور	فیصدی از قرار مجموع قروض
1 رهنی و تعمیراتی	8.22%

8.22%	ساختمانی و تعمیراتی	
8.90%	پروژه های زیربنائی	2
0.08%	انرژی	
2.74%	سرک و راه آهن	
0.37%	بند ها	
0.49%	معادن	
5.23%	سایر پروژه های زیربنائی	
10.82%	تولیدات و صنعت	3
4.43%	تولیدات فلزی چرمی پلاستیکی لاستیکی چوبی و کاعدی	
4.04%	تولیدات و صنایع ماشینی خدمات	
2.35%	سمنت وسایل و مواد ساختمانی	
46.15%	تجارت	4
1.85%	نساجی	
4.66%	تجارت عمده	
0.25%	ماشین الات	
12.73%	پترولیم و روغنیات	
1.73%	پرزه جات	
2.68%	وسایل برقی	
3.78%	سمنت و مواد ساختمانی	
7.05%	مواد غذایی	
8.48%	سایر اقلام	
2.95%	تجارت های پرچون	
19.94%	خدمات	5
0.03%	تعلیم و تربیه	
2.49%	هوتل و رستوانت	
6.49%	مخابرات	
4.00%	ترانسپورت زمینی	
0.98%	ترانسپورت هوایی	

1.47%	صحت و بهداشتی	
1.85%	نشریات مطبوعات و چاپخانه ها	
2.65%	سایر خدمات	
3.57%	6 زراعت، مالداري و فارم	
0.42%	زراعت	
3.15%	مالداري و فارم	
2.40%	7 قروض مصرفی	
0.00%	8 قروض رهنی مسکونی به اشخاص انفرادی	
100.00%	مجموعه	

جدول 8

جزئیات عمومی شرکاء مسفء در کشور نظر به ماه سنبله 1398 از لحاظ تعداد مؤسسات در مرکز، ولایات، و ناحیه ها و همچنان از نظر تعداد مشتریان، مقروضین، مبالغ قروض، فیصدی مشتریان اثاث، مقروضین اثاث، وغیره در جدول ذیل ارائه گردیده است:

4	تعداد شرکا مسفا
14	ولایات
82	ولسوالی
271,045	مشتریان
132,029	مقروضین
1,385,223	تعداد قروض اعطاء شده
95.99	مبلغ قروض اعطاء شده (میلیارد افغانی)
132,029	تعداد قروض باقی مانده
8.39	مجموعه قروض ناخالص باقی مانده (میلیارد افغانی)
2.76	پس انداز باقی مانده رضاکارانه مشتریان (میلیارد افغانی)

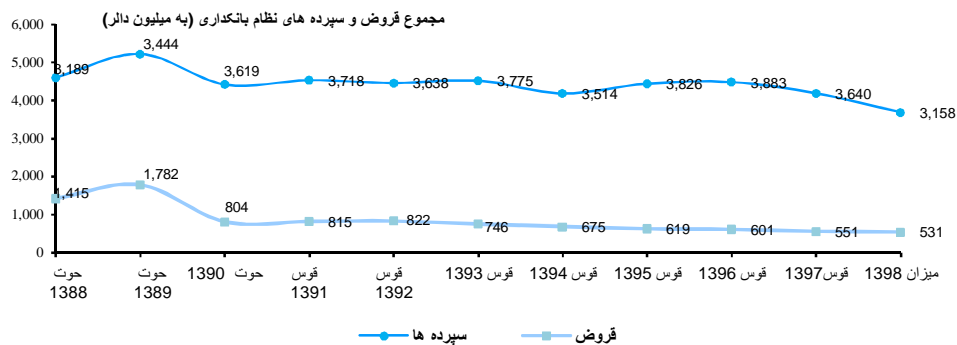
29.7	فیصدي مشتریان اناث
47,711	مقروضین زن
1.62	قروض در قرا و قصبات (میلیارد افغانی)
6.77	قروض در شهرها (میلیارد افغانی)
www.misfa.org.af	منبع و ماخذ

جدول 9

6.3 مجموع امانات/ سپرده ها

سپرده ها منبع اساسی تمویل و بزرگترین بخش بدهی های نظام بانکی را احتواء نموده و متشکل از سپرده های مشتریان و سپرده های بین البانکی میباشد، که از قرار ماه میزان سال 1398 بالغ بر 246.45 میلیارد افغانی (3.15 میلیارد دالر) گردیده، 96.46 فیصد مجموع بدهی های نظام بانکی را تشکیل میدهد. و در مقایسه با 264.94 میلیارد افغانی (3.54 میلیارد دالر) و 4.07 فیصد افزایش در دوره قبلی (میزان 1397) به اندازه 6.98 فیصد در این دوره (میزان 1398) کاهش نموده است. از مجموع سپرده ها، سپرده های مشتریان بالغ بر 240.74 میلیارد افغانی (3.08 میلیون دالر) گردیده و 97.68 فیصد مجموع سپرده ها احتوا نموده است. در ضمن به اندازه 7.00 فیصد طی دوره یاد شده کاهش نموده است. کاهش متذکره در مجموع سپرده ها عمدتاً ناشی از برداشت ها توسط مشتریان که در نوع جاری قابل ملاحظه بوده و در سعر دالر صورت گرفته است، میباشد.

سپرده های افغانی مشتریان نظام بانکی بالغ بر 67.99 میلیارد افغانی (871 میلیون دالر) گردیده که 28.24 فیصد مجموع سپرده های مشتریان نظام بانکی را تشکیل داده و نظر به دوره قبلی (میزان 1397) به اندازه 8.32 فیصد کاهش یافته است. سپرده های دالری مشتریان نظام بانکی بالغ بر 158.57 میلیارد افغانی (2.03 میلیارد دالر) گردیده که 65.87 فیصد مجموع سپرده های مشتریان نظام بانکی را تشکیل داده و نظر به دوره قبلی (میزان 1397) به اندازه 4.71 فیصد کاهش کرده است که از بابت کاهش درر سپرده های دالری طی دوره یاد شده میباشد. بانکهای خصوصی بلندترین سهم یعنی 66.88 فیصد مجموع سپرده های نظام بانکی را احتواء نموده و فیصدی سهم بانک های دولتی و فروع بانکهای خارجی بالترتیب 27.43 فیصد و 5.68 فیصد مجموع سپرده های نظام بانکی را تشکیل میدهند. روند مجموع سپرده ها و مجموع قروض در جدول ذیل ترسیم گردیده است.

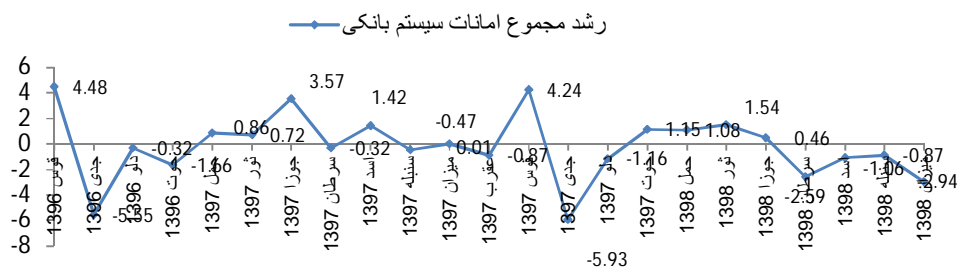
گراف

شماره (7)

6.3.1 رشد ماهانه مجموعه سپرده ها

مجموع سپرده های نظام بانکی طی سال مالی 1397 بیشتر دارای روند صعودی بوده. که در ماه جوزا و قوس 1397 قابل ملاحظه میباشد و در اثر افزایش در سپرده های جاری مشتریان بوجود آمده است.

مجموع سپرده های نظام بانکی در ماه فعلی در مقایسه با ماه قبلی ان به اندازه 2.94 فیصد کاهش دارد که بابت برداشت سپرده ها که در نوع سپرده های جاری مشتریان قابل ملاحظه بوده، میباشد. در گراف شماره (8) روند رشد مجموع امانات نظام بانکی جهت وضاحت بیشتر ارائه گردیده است.

گراف شماره (8)

ترکیب امانات در اخیر ماه میزان 1398 (میلیون افغانی)			
شاخص	سپرده های مشتریان	سپرده های بین بانکی	مجموع سپرده ها

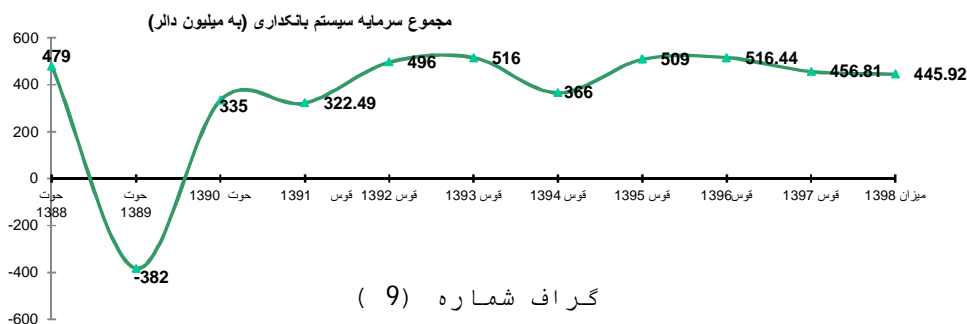
176,158.53	2,230.22	173,928.31	جاری
19,881.96	3,476.89	16,405.07	میعادی
50,414.89	4.00	50,410.89	پس انداز
245,455.38	5,711.11	240,744.27	مجموعه

جدول 10

6.4 مجموع سرمایه

نظام بانکی دارای سرمایه کافی می‌باشد، که به اندازه 11.99 فیصد مجموع دارایی‌ها را تشکیل می‌دهد. سرمایه مالی نظام بانکی به اساس ماه میزان سال 1398 بالغ بر 34.80 میلیارد افغانی (445.92 میلیون دالر) می‌گردد، که در مقایسه با دوره قبلی (میزان 1397) که بالغ بر 35.97 میلیارد افغانی (480.88 میلیون دالر) می‌گردید، به اندازه 3.25 فیصد کاهش را نشان می‌دهد، که عمدتاً در اثر پرداخت سود سهام و بسته شدن فرع یک بانک خارجی می‌باشد. به همین ترتیب، فیصدی نسبت سرمایه مقرراتی نظام بانکی 25.95 فیصد می‌باشد که در مقایسه با 26.71 فیصد در میزان 1397 به اندازه 0.76 فیصد کاهش را نشان می‌دهد.

از قرار ماه میزان 1398 نسبت سرمایه مقرراتی تمام بانکها بالاتر از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی قرار دارند.

6.5 مفاد

6.5.1 به طور ماهانه

نظام بانکی در ماه جاری (میزان 1398 - اکتوبر 2019) به مبلغ 249 میلیون

افغانی مفاد خالص نموده است، که در مقایسه ماه قبلی با 126 میلیون افغانی افزایش بهبود را نشان میدهد. از جمله 13 بانک بطور مجموع سه بانک در ماه فعلی (میزان 1398) جمعاً به مبلغ 42 میلیون افغانی ضرر نموده اند که در ماه گذشته (سنبله 1398) این تعداد به پنج بانک میرسد و به مبلغ 86 میلیون افغانی ضرر نموده بود. مفاد نظام بانکی در ماه فعلی عمدتاً بابت افزایش در مفاد به غیر از تکتانه که عمدتاً بابت فیس کمیشن ضمانت های بانکی میباشد، مفاد بابت ارزشگذاری مجدد اسعار خارجی از درک افزایش خرید و فروش اسعار، مفاد بابت فروش اوراق بهادار آماده برای فروش و کاهش در ذخیره جبران خساره بابت باز پرداخت قروض صورت گرفته است. در حالیکه مفاد تکتانه خالص (بابت افزایش در مصارف تکتانه که به یک بانک اسلامی مربوط بوده و از درک توضیح مفاد امانات افزایش داشته) و مصارف مالیات کاهش کرده است.

میدیان یا ارزش وسطی (Spread) یا تفاوت میان تکتانه قروض و تکتانه امانات جدید که سنجش مثمریت عملیاتی بانک میباشد در ماه فعلی 9.85 فیصد میباشد که درمقایسه با ماه قبلی (سنبله 1398) به اندازه 0.42 فیصد کاهش دارد. سپرید چهار بانک در ماه جاری (میزان 1398) پایینتر از میدیان نظام بانکی قرار دارد، و برای پنج بانک (Spread) قابل محاسبه نمیباشد⁸.

6.5.2 مفادآوری نظام بانکی به طور مجموعی (جنوری- اکتوبر 2019 – جدی 1397- میزان 1398):

از لحاظ مفاد آوری در ده ماه گذشته سال مالی 1398 (اکتوبر 2019) نظام بانکی در مفاد قرار دارد. نظام بانکی در این دوره به مبلغ 1.69 میلیارد افغانی (21.68 میلیون دالر) مفاد خالص نموده است، در حالیکه در دوره مشابه قبلی نظام بانکی به مبلغ 1.40 میلیارد افغانی مفاد خالص نموده بود، که بهبود را نشان میدهد. در نتیجه مفاد فوق الذکر نسبت برگشت بر دارایی ها در مقایسه با 0.55 فیصد درمیزان 1397 به 0.62 فیصد در این دوره (میزان 1398) افزایش نموده است.

دلیل عمده افزایش در مفاد نظام بانکی در ده ماه گذشته سال مالی 1398 در مقایسه با دوره مشابه قبلی آن، افزایش در مفاد تکتانه خالص که بابت افزایش در سرمایه گذاری های مفادی میباشد، افزایش در مفاد بدون تکتانه از درک حصولی قروض، فیس و کمیشن بابت تضمینات بانکی و معاشات کارمندان دواير دولتی، مفاد ناشی از فروش اوراق بهادار، افزایش در مفاد بابت ارزشگذاری مجدد اسعار خارجی به دلیل افزایش نرخ اسعار خارجی و خرید و فروش اسعار و کاهش در مصارف مالیات میباشد. این در حالیست که مصارف به غیر از تکتانه و ذخیره جبران خساره طی این دوره افزایش داشته است.

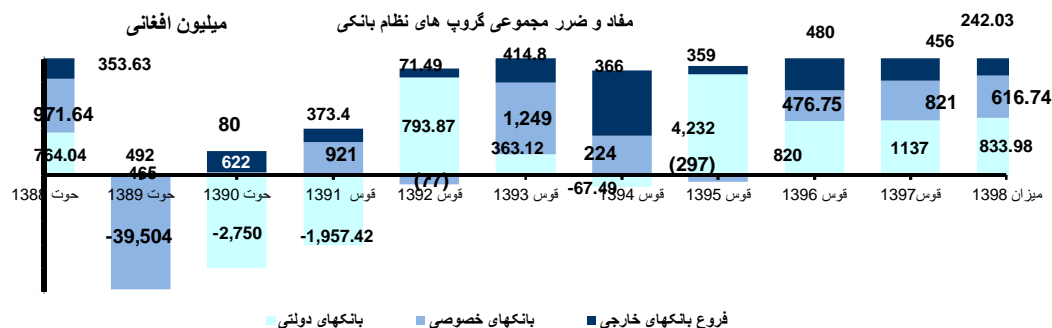
طوریکه در گراف ذیل بنظر می رسد، در سطح گروهی بانکهای دولتی، بانکهای خصوصی و فروع بانکهای خارجی در مفاد قرار دارند. بیشترین بخش مفاد

⁸ چون سپرید (تفاوت میان تکتانه قروض جدید و تکتانه امانات جدید) بطور ماه وار محاسبه میشود. از اینرو اگر یک بانک در جریان یک ماه هیچ قرض یا امانات جدید و یا هر دو را نداشته باشد، سپرید آن بانک یا بانکها قابل محاسبه نمیباشد.

نظام بانکی را بانکهای دولتی تشکیل میدهد که بالغ بر 834 میلیون افغانی گردیده (49 فیصد مفاد خالص سکتور بانکی) و نسبت برگشت بر دارایی آنها بطور سالانه (annualized) 1.17 فیصد میباشد. بانکهای خصوصی به مبلغ 617 میلیون افغانی مفاد خالص نموده (36 فیصد مفاد خالص سکتور) و نسبت برگشت بر دارایی آنها بطور سالانه (annualized) 0.37 فیصد ثبت شده است، در حالیکه گروپ فروع بانکهای خارجی به مبلغ 242 میلیون افغانی مفاد خالص نموده (14 فیصد مفاد خالص سکتور) که نسبت برگشت بر دارایی آنها در حدود 0.65 فیصد میباشد.

بطور کل به تعداد دو بانک جمعاً به مبلغ 134 میلیون افغانی ضرر نموده اند که در دوره قبلی (میزان 1397) که در آن ضرر مجموعی به چهار بانک مربوط می شد، و بالغ بر 591 میلیون افغانی می گردید. باید یاد آور شد که بر بنیاد عاید اساسی یا Core Income شش بانک در ضرر قرار دارد که در دوره قبلی این تعداد به نیز به هشت بانک میرسید.

نفع و ضرر نظام بانکی در گراف شماره (10) بتفکیک بانک های دولتی، خصوصی، و فروع بانکهای خارجی ارائه می گردد.

گراف شماره (10)

6.6 سیالیت

در کل نسبت های سیالیت تمام بانک ها از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی افغانستان برای سیالیت (نسبت وسیع سیالیت 15 فیصد و نسبت سریع سیالیت 20 فیصد) بلندتر قرار دارند. نسبت سیالیت وسیع نظام بانکی از لحاظ ارزش وسطی یا میدیان از قرارماه میزان سال 1398، 62.01 فیصد میباشد که در مقایسه با 77.59 فیصد در دوره قبلی (میزان 1397) به اندازه 16.58 فیصد در این دوره (میزان 1398) کاهش یافته است.

حسب گزارش های مالی ماه سنبله 1398، نگرانی از تمرکز بیشتر امانات مشتریان نظام بانکی بر امانات بزرگ مشتریان (امانات که بیشتر از 5 میلیون افغانی باشند) وجود دارد. این امانات بزرگ در حدود 58.77 فیصد مجموع امانات مشتریان را تشکیل داده و متشکل از 5242 حساب است، که از لحاظ نقدینگی بسیار مهم پنداشته میشود و یکی از اقلام بدهی های مفر محسوب می شود. برعلاوه حد اوسط امانات بزرگ 27.92 میلیون افغانی میباشد که نسبت به 27.04 میلیون افغانی در ربع قبلی افزایش نموده است.

وضعیت باز اسعار خارجی

موسسات بانکداری در کل در مطابقت با حدود تعیین شده در افغانستان بانک برای وضعیت باز عمومی اسعاری (± 40 فیصد) و وضعیت باز انفرادی اسعاری (± 20 فیصد) قرار دارد، البته به استثنای سه بانک که از حد تعیین شده برای وضعیت باز عمومی و انفرادی اسعاری (دالر و یورو طویل المدت) تخطی نموده اند.

در جدول ذیل از قرار ماه سنبله سال 1398 تعداد کارمندان، مقروضین، امانت گذاران و سایر مشتریان ارائه گردیده است:

تعداد	مشخصات
9,399	کارمندان داخلی
66	کارمندان خارجی
67,376	مقروضین
3,837,216	امانات گذاران
14,200	تعداد دوسیه های که رئیس شرکت یا معاون آن طبقه انات باشد
7,651	سایر مشتریان ⁹

جدول 11

⁹ تعداد سایر مشتریان که تضمینات بانکی، لیترا آف کرایدیت و سایر تضمینات و تعهدات داشته باشند.